

Nota

Verslag van resultaten

Landschappelijk bodemonderzoek en proefsleuvenonderzoek

KORTEMARK - GALGESTRAAT (prov. West-Vlaanderen)

Auteurs: Kylian VERHAEVERT, Jonas
BOULANGIER

Redactie: Siel LEEMANS

Projectcodes: 2025A189 en 2025D282

Erkend archeoloog	Monument Vandekerckhove nv, Oostrozebekestraat 54, 8770 Ingelmunster, OE/ERK/Archeoloog/2015/00031
Redactie:	Siel Leemans
Locatiegegevens	Kortemark Galgestraat
Kadastergegevens	Kortemark, afdeling 1, sectie D, percelen 517A, 532B, 537C en 539B
Lambertcoördinaten onderzoeksgebied	56.691, 190.534; 56.548, 190.394
Landschappelijk bodemonderzoek	2025A189
Landschappelijk bodemonderzoek, datum	20/08/2025
Proefsleuvenonderzoek	2025D282
Proefsleuvenonderzoek datum	09/09/2025
Relevante termen thesauri	Landelijk onderzoek, Kortemark, bodemonderzoek, vooronderzoek, bureaustudie, landschappelijk bodemonderzoek, proefsleuvenonderzoek, greppels
Alle betrokken actoren:	Kylian Verhaevert (veldwerkleider, archeoloog), Jonas Boulangier (archeoloog), Siel Leemans (projectleider).
Contact:	archeologie@monument.be; T: +32 51 31 60 80

0. INHOUDSTAFEL

0. INHOUDSTAFEL	3
1. BESCHRIJVEND GEDEELTE	5
1.1. INLEIDING	5
1.2. BESTAANDE TOESTAND	7
1.3. GEPLANDE WERKEN	8
2. RESULTATEN BUREAUONDERZOEK (2023K79).....	9
2.1. ASSESSMENT ONDERZOCHE GEBIED	9
2.1.1. Landschappelijke ligging	9
2.1.2. Historische situering	9
2.1.3. Archeologisch kader	9
3. RESULTATEN ARCHEOLOGISCH VOORONDERZOEK ZONDER INGREEP IN DE BODEM – LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK (2025A189).....	10
3.1. WERKWIJZE EN STRATEGIE	10
3.1.1. Motivering onderzoeksstrategie.....	10
3.1.2. Methodologie	10
3.1.3. Inbreng specialisten.....	11
3.1.4. Organisatie van het landschappelijk bodemonderzoek	12
3.2. BODEMKUNDIGE OBSERVATIES TIJDENS HET LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK 12	
3.2.1. Boring B1	13
3.2.2. Boring B2	14
3.2.3. Boring B3	15
3.2.4. Boring B4	16
3.2.5. Boring B5	17
3.2.6. Boring B6	18
3.2.7. Boring B7	19
3.2.8. Boring B8	20
3.3. INTERPRETATIE VAN DE BOORGEGEVENS	21
3.3.1. Bodemopbouw.....	21
3.3.2. Bewaringstoestand en kwaliteit van het bodemarchief	23
3.4. CARTOGRAFISCHE VERGELIJKING MET DE BOORGEGEVENS EN INTERPRETATIE	24
3.4.1. Geomorfologie	24
3.4.2. Quartair	25
3.4.3. Tertiair	27
3.5. CONCLUSIE EN AFWEGING VERDER VOORONDERZOEK	28
3.6. BEANTWOORDING VAN DE ONDERZOEKVRAGEN	29
4. RESULTATEN ARCHEOLOGISCH VOORONDERZOEK MET INGREEP IN DE BODEM – PROEFSLEUVENONDERZOEK (2025D282)	31
4.1. WERKWIJZE EN STRATEGIE	31

4.1.1.	<i>Onderzoekstechnieken</i>	31
4.1.2.	<i>Beschrijving en motivering onderzoeksstrategie</i>	33
4.1.3.	<i>Gebruikt materiaal</i>	34
4.1.4.	<i>Inbreng specialisten</i>	35
4.1.5.	<i>Organisatie van het proefsleuvenonderzoek</i>	35
4.2.	ARCHEOLOGISCHE OBSERVATIES TIJDENS HET PROEFSLEUVENONDERZOEK	36
4.2.1.	<i>Stratigrafie</i>	36
4.2.2.	<i>Sporen en structuren</i>	41
4.2.3.	<i>Vondsten</i>	46
4.2.4.	<i>Stalen</i>	46
4.2.5.	<i>Conservatie</i>	46
4.2.6.	<i>Interpretatie proefsleuvenonderzoek</i>	47
4.3.	BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN	49
5.	ARCHEOLOGISCHE INTERPRETATIE VAN HET PROJECTGEBIED	51
5.1.	ALGEMEEN INTERPRETATIE VAN HET PROJECTGEBIED	51
5.2.	CONFRONTATIE OBSERVATIES MET HET BUREAUONDERZOEK	52
5.3.	AFWEGING VERDER ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK	52
6.	SAMENVATTING	53
7.	BIBLIOGRAFIE	54
7.1.	LITERATUUR	54
7.2.	INTERNETBRONNEN	54
8.	BIJLAGEN	55

1. BESCHRIJVEND GEDEELTE

1.1. Inleiding

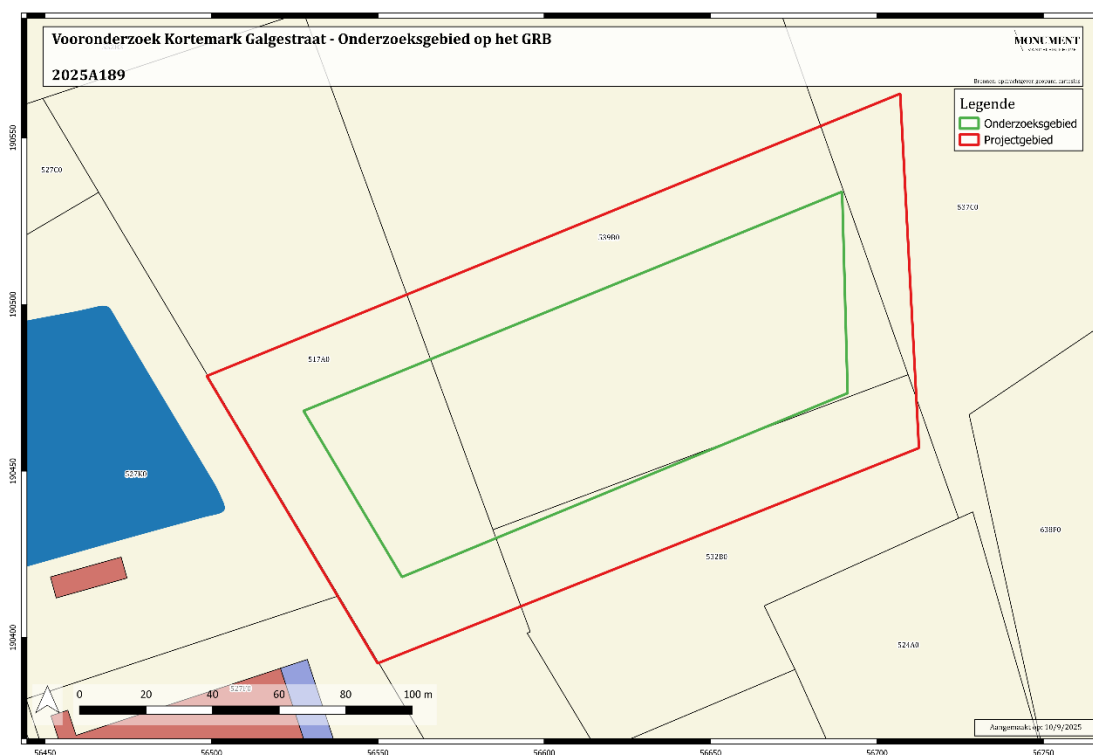
Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen voor het aanleggen van een waterbekken te Kortemark Galgestraat, waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000m² of meer bedraagt en de ingreep in de bodem minstens 1000m² is, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. Deze archeologienota werd in 2023 door Jeroen Verrijckt Archeologie & Advies (2023K79, ID28082)¹ opgesteld.

Tijdens dit bureauonderzoek werd het onderzoeksgebied geografisch, geologisch, historisch en archeologisch gesitueerd aan de hand van reeds bestaande bronnen. Al deze elementen samen zorgen ervoor dat een archeologische waarde van het projectgebied niet uitgesloten kan worden en dat een archeologisch onderzoek kan leiden tot kennisvermeerdering van het menselijk gebruik van het terrein en de omgeving in het verleden op basis van het aanwezige bodemarchief. Om het archeologisch potentieel en eventuele bodemverstoring in te schatten wordt voorgesteld om een verder vooronderzoek zonder en met ingreep in de bodem uit te voeren. Dit verder onderzoek werd op 20 augustus 2025 uitgevoerd als landschappelijk bodemonderzoek en op 9 september 2025 uitgevoerd in de vorm van een proefsleuvenonderzoek. Deze nota is het verslag van dit archeologische onderzoek.

¹ Vermeersch, Verrijckt 2023a; <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/28082>.

Figuur 1: Uitsnede uit de meest recente luchtfoto met aanduiding van het projectgebied en onderzoeksgebied (bron: geopunt.be).

Figuur 2: Projectgebied en onderzoeksgebied op het GRB (bron: geopunt.be).

1.2. Bestaande toestand

Voorafgaand aan het archeologisch vooronderzoek was het projectgebied in gebruik als akkerland (zie Figuur 3).

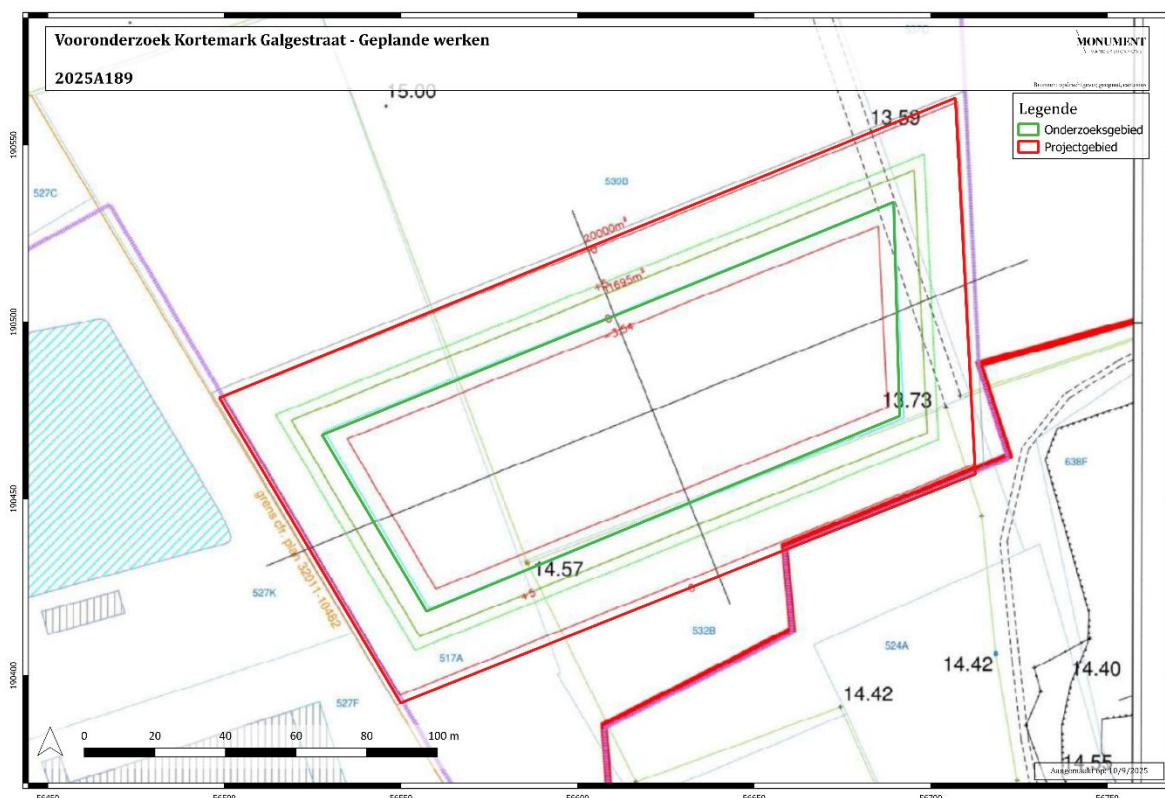

Werfcode:01A164060-LB Volgnummer:1 Datum:20/08/2025 14:31:21

Figuur 3: Zicht op het projectgebied (© Monument Vandekerckhove NV, foto genomen vanuit het zuidoosten op 20/08/2025).

1.3. Geplande werken

De opdrachtgever plant op het terrein de aanleg van een waterbekken te realiseren. Het totale terrein beslaat een oppervlakte van circa 20.000 m². Binnen dit gebied wordt een bekken aangelegd met een omvang van ongeveer 9.000 m² en een maximale diepte van 3,54 m onder het maaiveld. De omliggende zone, buiten de contouren van het bekken, zal worden opgehoogd tot een hoogte van circa 5 m + maaiveld, zonder dat voorafgaand een ontgraving plaatsvindt.²

Figuur 4: Inplantingsplan van de nieuwe toestand op het terrein (bron: initiatiefnemers)

² Overgenomen uit Vermeersch, Verrijckt 2023b.

2. RESULTATEN BUREAUONDERZOEK (2023K79)³

2.1. Assessment onderzochte gebied

2.1.1. Landschappelijke ligging

Voor meer informatie zie hoofdstuk 1.4.2 in het verslag van resultaten bureaustudie.

2.1.2. Historische situering

Voor meer informatie zie hoofdstuk 1.4.5 in het verslag van resultaten bureaustudie.

2.1.3. Archeologisch kader

Voor meer informatie zie hoofdstuk 1.4.7 in het verslag van resultaten bureaustudie.

³ Vermeersch, Verrijckt 2023a.

3. RESULTATEN ARCHEOLOGISCH VOORONDERZOEK ZONDER INGREEP IN DE BODEM – LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK (2025A189)

3.1. Werkwijze en strategie

3.1.1. *Motivering onderzoeksstrategie*

Dit type onderzoek heeft tot doel de aardkundige opbouw en ontstaansgeschiedenis van de ondergrond en het landschap te bepalen door middel van boringen of profielputten. Via deze methode kan met een minimale impact in de bodem toch heel wat informatie verkregen worden en heeft als doel het al dan niet vaststellen van het potentieel op de aanwezigheid van een archeologische (steentijd)site en het bepalen van de omgang hiermee in functie van de geplande werken.

Specifiek kunnen bij het landschappelijk bodemonderzoek volgende onderzoeksvragen gesteld worden, conform het programma van maatregelen van de in akte genomen archeologienota (ID 28082 en projectcode 2023K79)⁴:

- Welke bodemhorizonten worden in de boringen of profielen aangetroffen en wat is de genese ervan? Welke zijn de bodemprocessen die hiermee geassocieerd worden?
- Wat is de relatie tussen deze bodemhorizonten en het omliggende landschap?
- Vertegenwoordigen deze horizonten relevante archeologische niveaus?
- Indien deze horizonten relevante archeologische niveaus omvatten:
- Wat is de aard van dit niveau?
- Heeft dit niveau een duidelijke begrenzing?
- Kan dit niveau gedateerd worden?
- Zijn er aanwijzingen dat dit niveau geassocieerd kan worden met een archeologische site?
- Wat is de bewaringstoestand van dit niveau?
- Wat is de impact van de geplande graafwerken op dit niveau?

3.1.2. *Methodologie*

Met behulp van landschappelijke boringen kan de bodemopbouw en de bewaringstoestand van de bodem worden onderzocht. Op die manier kan het eventuele steentijdpotentieel worden nagegaan. De voorgestelde methodiek bestaat uit het uitzetten van landschappelijke boringen. Deze boringen dienden handmatig uitgevoerd te worden met een Edelmanboor met een diameter van 7 cm waarbij geboord dient te worden tot in de C-horizont.

⁴ Vermeersch, Verrijkt 2023b.

3.1.3. Inbreng specialisten

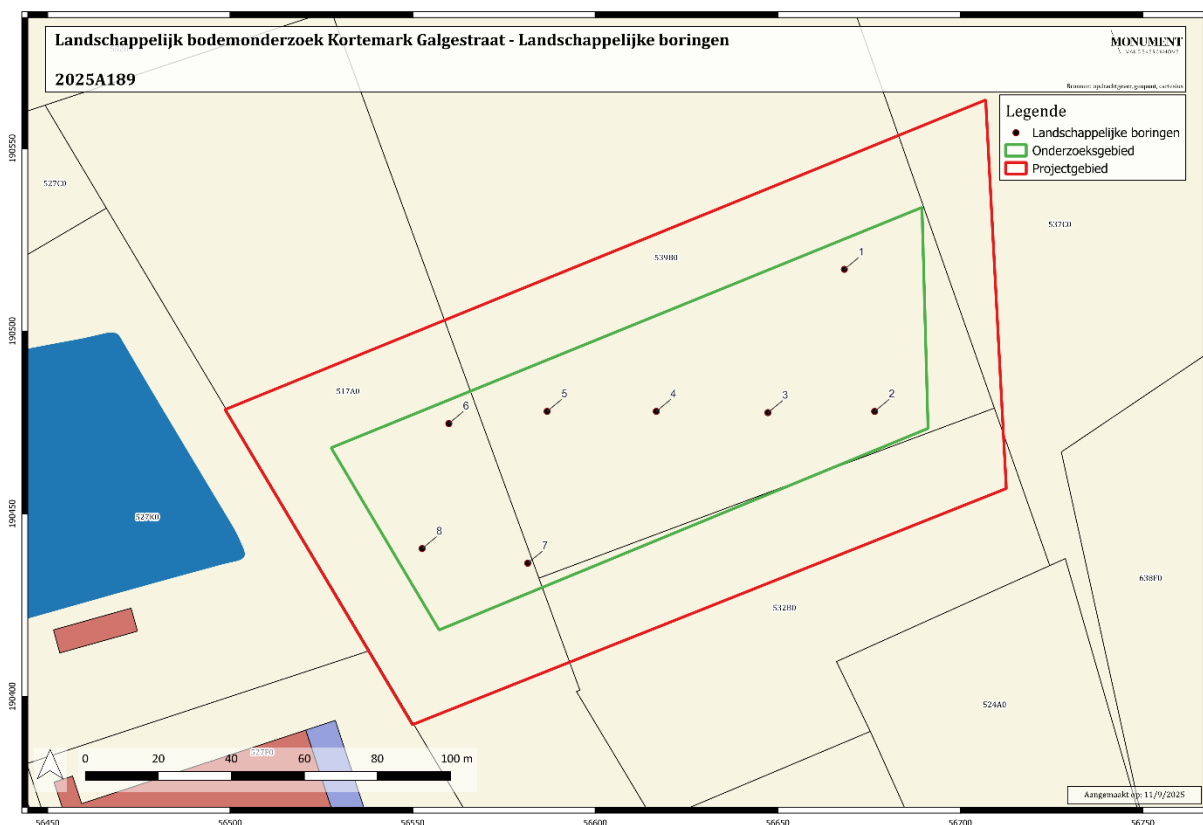
Niet van toepassing.

3.1.4. Organisatie van het landschappelijk bodemonderzoek.

Het terreinwerk werd uitgevoerd op 20/08/2025 door Kylian Verhaevert, de weersomstandigheden waren droog en zonnig met wolken. De rapportage werd uitgeschreven door assistent-aardkundige Kylian Verhaevert.

3.2. Bodemkundige observaties tijdens het landschappelijk bodemonderzoek

In totaal werden 8 boringen uitgezet, conform de in akte genomen archeologienota. Er werd steeds op gelet om – indien mogelijk – een archeologisch relevante diepte van de boringen aan te houden. Dit betekent minstens tot in de onverstoorde C-horizont en indien nodig nog dieper.

Figuur 5: Situering van landschappelijke boringen, conform de in akte genomen archeologienota (Bron: Geopunt.be).

Voor gegevens omtrent de individuele boringen wordt verwezen naar bijlage 8 en naar de boorfoto's op Monarcho.be⁵. Bij een booronderzoek gaat het niet om de individuele boringen maar om de boringen in hun geheel.

In onderstaande hoofdstuk worden per boring de geregistreerde horizonten opgemeten en beschreven.

3.2.1. Boring B1

Figuur 6: Boring B1.

Structuur	Nummer	Bovengrens	Ondergrens	Beschrijving	Munsell
Boring 1	1	0.00	0.40	Zandleem / zandig leem; droog; donker grijsig bruin; Grensovergang: recht en duidelijk (2-5cm); Opmerkingen: Wortels	10 YR 3/2
Boring 1	2	0.40	0.50	Zandleem / zandig leem; vochtig; licht grijsig bruin; donker grijsig bruin gevlekt; Grensovergang: recht en duidelijk (2-5cm);	7.5YR 4/4
Boring 1	3	0.50	0.80	Zandleem / zandig leem; vochtig; licht grijsig bruin; licht oranje bruin gevlekt;	2.5 YR 4/4

5

<http://www.monarcho.be/web/monument/archeologie/public/home/home?globals=%7B%22ProjectId%22%3A%22453b32e3-3abc-4d80-aed2-b33900ef3ae9%22%7D¶meters=%7B%7D>.

3.2.2. Boring B2

Figuur 7: Boring B2.

Structuur	Nummer	Bovengrens	Ondergrens	Beschrijving	Munsell
Boring 2	4	0.00	0.45	zandleem / zandig leem; vochtig; donker bruinig grijs; Grensovergang: recht en abrupt (0-2cm);	10YR 3/2
Boring 2	5	0.45	0.75	zandleem / zandig leem; droog; licht gelig bruin; licht oranjig bruin gekleurd;	10YR 4/4

3.2.3. Boring B3

Figuur 8: Boring B3.

Structuur	Nummer	Bovengrens	Ondergrens	Beschrijving	Munsell
Boring 3	6	0.00	0.38	Zandleem / zandig leem; droog; donker grijsig bruin; Grensovergang: recht en abrupt (0-2cm); Opmerkingen: Wortels en baksteenbrokjes	10YR 3/2
Boring 3	7	0.38	0.77	Lichte zandleem / licht zandig leem; droog; licht gelig bruin; licht grijsig bruin gevlekt; Opmerkingen: Roestvlekjes	2.5Y 4/4

3.2.4. Boring B4

Figuur 9: Boring B4.

Structuur	Nummer	Bovengrens	Ondergrens	Beschrijving	Munsell
Boring 4	8	0.00	0.40	Zandleem / zandig leem; droog; donker grijsig bruin; Grensovergang: recht en abrupt (0-2cm); Opmerkingen: Wortels en Baksteenbrokjes	10YR 3/2
Boring 4	9	0.40	0.78	Zandleem / zandig leem; droog; licht grijsig bruin; licht bruinig bruin gevlekt; Opmerkingen: Roestvlekjes	10YR 4/4

3.2.5. Boring B5

Figuur 10: Boring B5.

Structuur	Nummer	Bovengrens	Ondergrens	Beschrijving	Munsell
Boring 5	10	0.00	0.40	Zandleem / zandig leem; droog; donker grizig bruin; Grensovergang: recht en abrupt (0-2cm); Opmerkingen: Wortels	10YR 3/2
Boring 5	11	0.40	0.77	Zandleem / zandig leem; droog; licht gelig bruin; licht grizig bruin gevlekt; Opmerkingen: Roestvlekjes	2.5YR 4/4

3.2.6. Boring B6

Figuur 11: Boring B6.

Structuur	Nummer	Bovengrens	Ondergrens	Beschrijving	Munsell
Boring 6	12	0.00	0.55	Zandleem / zandig leem; droog; donker grijsig bruin; Grensovergang: recht en abrupt (0-2cm); Opmerkingen: Baksteenbrokjes en wortels	10YR 3/2
Boring 6	13	0.55	0.70	Zandleem / zandig leem; droog; licht bruinig groen; donker grijsig bruin gevlekt; Grensovergang: recht en duidelijk (2-5cm);	10YR 4/4
Boring 6	14	0.70	1.20	Zandleem / zandig leem; vochtig; licht bruinig groen; Opmerkingen: Roestvlekjes	2.5YR 4/4

3.2.7. Boring B7

Figuur 12: Boring B7.

Structuur	Nummer	Bovengrens	Ondergrens	Beschrijving	Munsell
Boring 7	15	0.00	0.92	Zandleem / zandig leem; droog; donker grijsig bruin; Grensovergang: recht en abrupt (0-2cm); Opmerkingen: Mogelijk deels opgevoerd	10YR 3/2
Boring 7	16	0.92	1.25	Zandleem / zandig leem; vochtig; licht gelig bruin; licht oranjig bruin gevlekt;	2.5YR 5/4

3.2.8. Boring B8

Figuur 13: Boring B8.

Structuur	Nummer	Bovengrens	Ondergrens	Beschrijving	Munsell
Boring 8	17	0.00	0.30	Zandleem / zandig leem; droog; donker grijsig bruin; Grensovergang: recht en abrupt (0-2cm); Opmerkingen: Wortels en baksteenbrokjes	10YR 3/2
Boring 8	18	0.30	0.60	Lichte zandleem / licht zandig leem; vochtig; licht bruinig grijs; licht grijsig bruin gevlekt; Grensovergang: recht en duidelijk (2-5cm);	10YR 4/2
Boring 8	19	0.60	0.85	Zand; vochtig; licht grijsig bruin; licht oranjig bruin gevlekt;	7.5YR 4/6

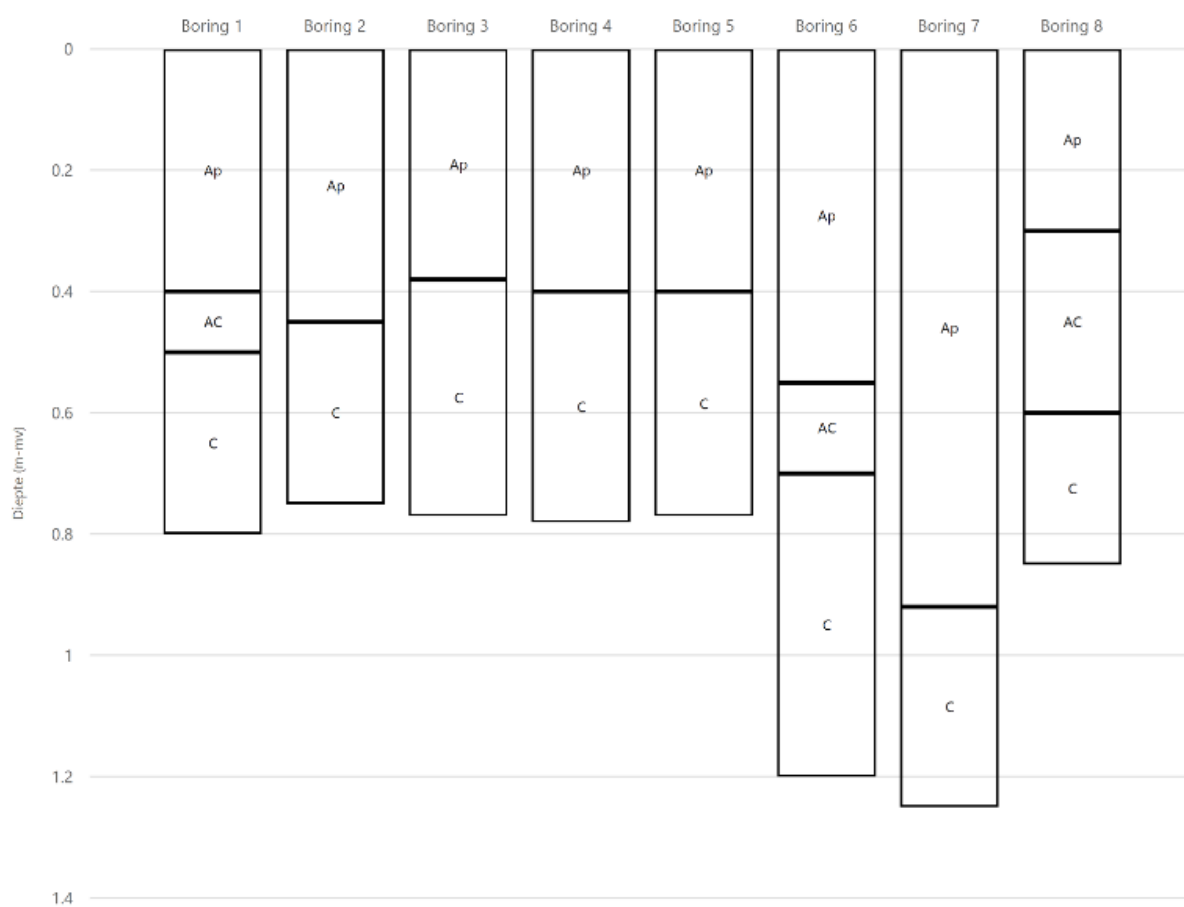
3.3. Interpretatie van de boorgegevens

3.3.1. Bodemopbouw

De boringen op de site vertonen homogene graad van ontwikkeling en bewaring. Bij alle boringen is bovenaan een ploeglaag aangetroffen met daaronder een afgetopte C-horizont. Bij enkele boringen kon een overgangshorizont in de vorm van een AC-horizont worden vastgesteld. Al deze verstoringen kunnen gelinkt worden aan de huidige functie van het gebied als akkerland. Onderstaande tabel geeft de waargenomen diepte van de antropogene verstoring weer.

Boring	Maximale diepte antropogene verstoring (m-Mv)	Commentaar
B1	0,5	Ploeglaag
B2	0,45	Ploeglaag
B3	0,38	Ploeglaag
B4	0,4	Ploeglaag
B5	0,4	Ploeglaag
B6	0,7	Ploeglaag
B7	0,92	Zeer dikke ploeglaag, mogelijk deels opgehoogd
B8	0,6	Ploeglaag

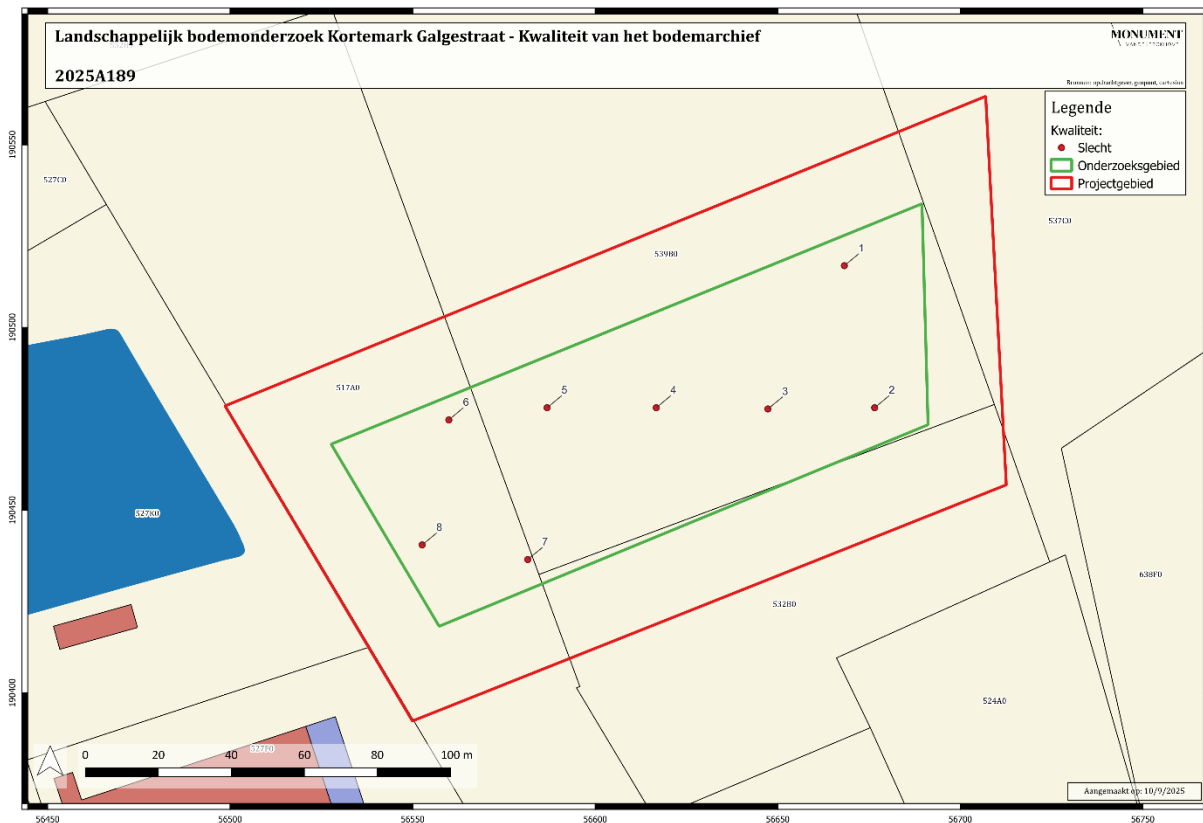
Tabel 1: Respectievelijke dieptes van de antropogene verstoring.

Figuur 14: Schematische voorstelling van de boorprofielen.

3.3.2. Bewaringstoestand en kwaliteit van het bodemarchief

Op basis van bovenstaande gegevens is het duidelijk dat het bodemarchief globaal slecht gepreserveerd is. Overal werd een sterk verstoorde stratigrafie waargenomen, bestaande uit een Ap – (AC) - C bodemopbouw. Het betreft een zandleembodem met een ondiep tertiair substraat.

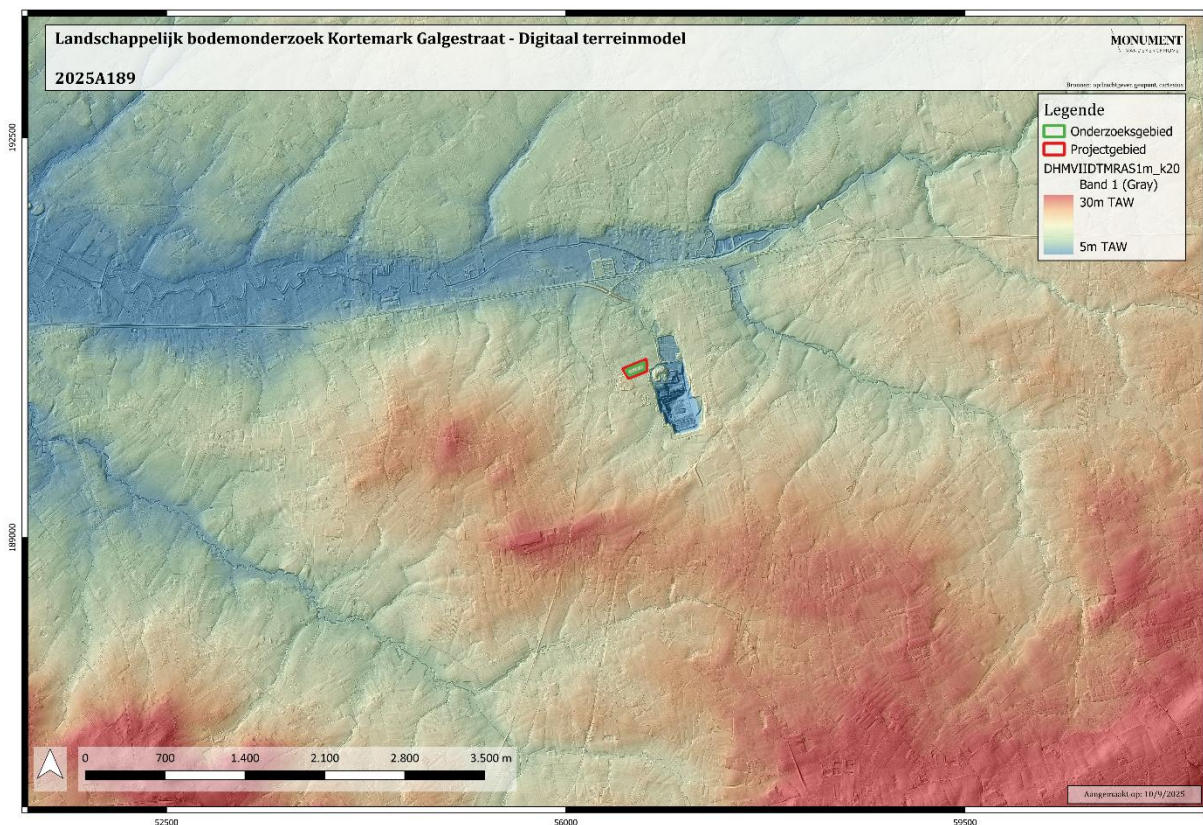

Figuur 15: Bewaringstoestand en kwaliteit van het bodemarchief.

3.4. Cartografische vergelijking met de boorgegevens en interpretatie

3.4.1. Geomorfologie

Het onderzoeksgebied bevindt zich 1,2km ten zuiden van het centrum van Kortemark in een ruraal gebied. In de directe omgeving zijn verschillende bedrijven aanwezig. Ten oosten situeert zich het plateau van Lichtervelde-Hooglede, Ten noorden en westen stroomt de Handzamevaart richting de kustvlakte. Twee kleinere beken zonder naam liggen nabij (250-270m) het plangebied en ontwateren in de Handzamebeek. Op basis van een aantal kaarten, waaronder de bodemkaart en historische kaarten, liep er ten oosten van het plangebied oorspronkelijk wel nog een beek.

Figuur 16: DTM van het onderzoeksgebied (Bron: Geopunt.be).

3.4.2. Quartair

Binnen het onderzoeksgebied zijn er twee bodemtypes aanwezig:

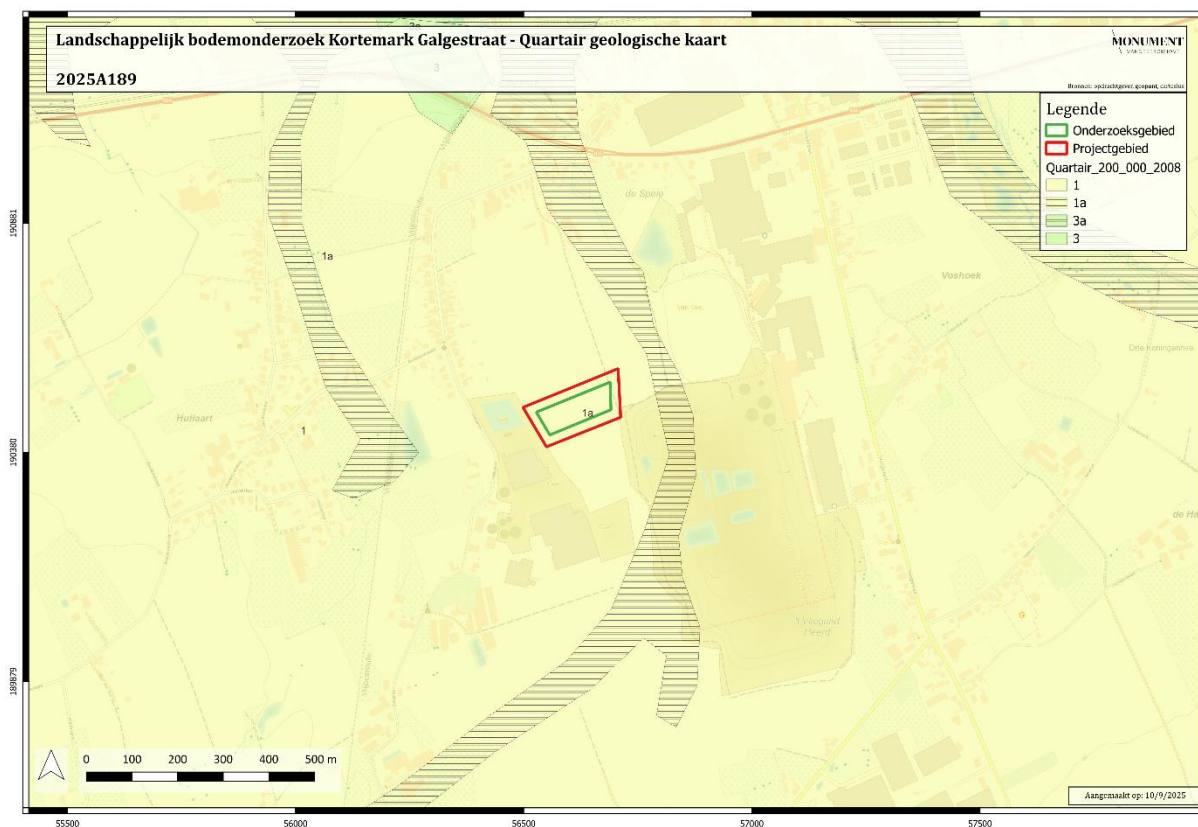
Pdp-bodems (matig natte lichte zandleembodems zonder profielontwikkeling)

Deze gronden worden gekenmerkt door een matig natte vochttoestand, soms in associatie met matig droge varianten. Het betreft doorgaans colluviale bodems zonder duidelijke profielontwikkeling, al kunnen zij lokaal voorkomen in combinatie met bodems mét profielvorming (complex . . P). De bouwvoor (Ap-horizont) heeft doorgaans een dikte van circa 30 cm en bestaat uit een homogene, zeer donker grijsbruine, goed humeuze laag. Tussen de bouwvoor en de Cg-horizont is vaak een zwak humeuze overgangshorizont aanwezig. Binnen de geassocieerde gronden van het complex . . P komen Postpodzolen voor, waarin een verbrokkelde humus- en/of ijzer-B-horizont kan worden aangetroffen op een diepte van 50 tot 80 cm. Roestverschijnselen treden doorgaans op vanaf een diepte van 40 tot 60 cm. De vochttoestand van deze bodems is in de winter vaak te nat. Agronomisch gezien zijn dit vruchtbare gronden, geschikt voor akkerbouw en grasland. De variatie in substraatseries maakt ze echter relatief nat en koud, waardoor ze minder geschikt zijn voor vroege tuinbouwteelten. Voor latere tuinbouwgewassen zijn ze daarentegen goed bruikbaar.

Sch-bodems (matig droge lemige zandbodems met verbrokkelde humus- en/of ijzer-B-horizont)

Deze bodems behoren tot de reeks matig droge lemige zandgronden en vertonen een humustoestand in de bouwvoor die vergelijkbaar is met die van droge lemige zandgronden, zij het vaak met een iets hoger humusgehalte. Roestverschijnselen doen zich voor op diepten tussen 60 en 90 cm. De waterhuishouding is in de winter over het algemeen gunstig, maar in droge zomers kan droogtestress optreden. Voor de landbouw zijn deze gronden geschikt tot matig geschikt voor zomergranen, goed bruikbaar voor aardappelteelt, en marginaal geschikt voor veeleisende gewassen zoals tarwe en suikerbieten. Voor grasland zijn zij minder geschikt, maar zij bieden goede mogelijkheden voor tuinbouw, met name voor wortel- en schorseneerteelt, evenals voor intensieve tuinbouwtoepassingen.

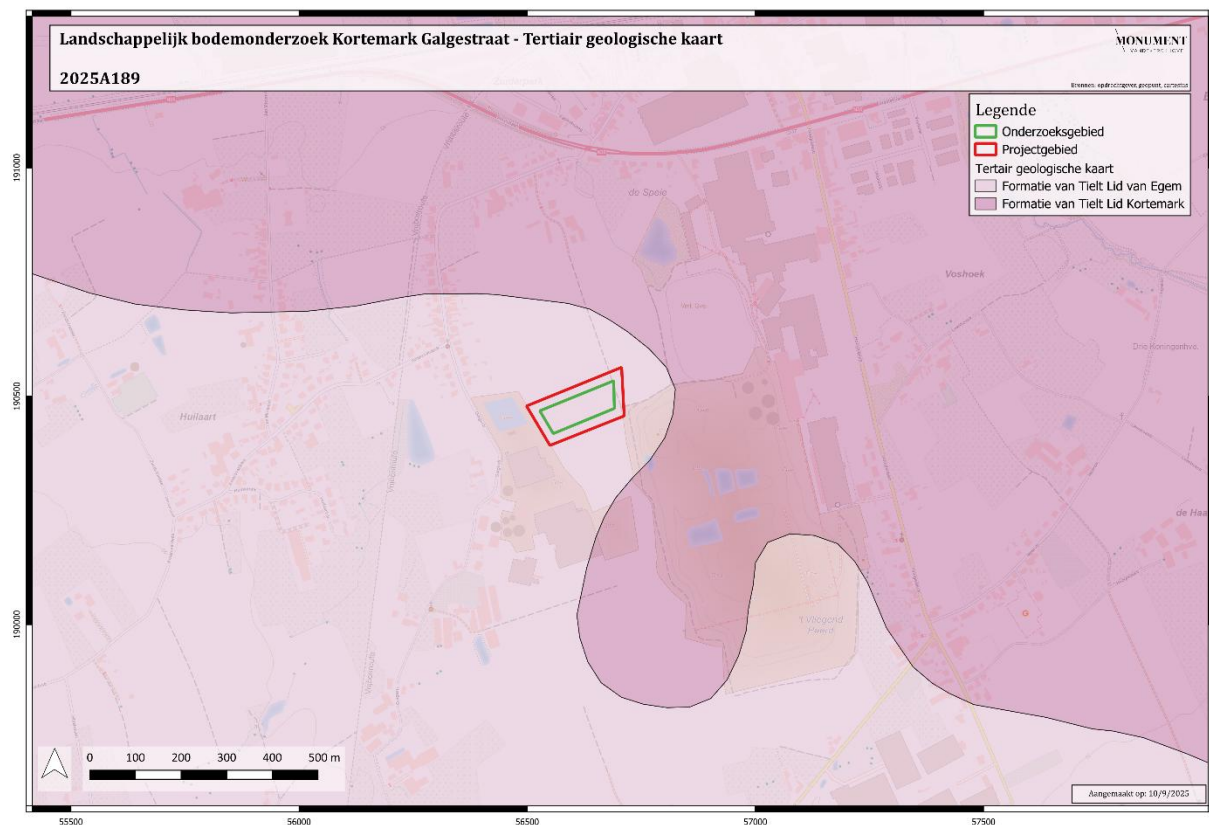
Op de quartairgeologische kaart is het plangebied weergegeven als profieltype 1. Dit profiel wordt gekenmerkt door eolische, zandige afzettingen die zijn afgezet bovenop tertiaire afzettingen. De vorming van deze lagen wordt gedateerd in het Weichseliaan en mogelijk het vroege Holoceen. Daarnaast kan binnen het gebied sprake zijn van quartaire hellingsafzettingen, zoals aangegeven door bodemtype Pdp in het centrale deel van het plangebied. Ten oosten hiervan komen ook holoceen fluviatiele afzettingen voor, al bevinden deze zich buiten de begrenzing van het plangebied.

Figuur 17: Situering onderzoeksgebied op Quartairprofieltypekaart (Bron: DOV.be).

3.4.3. Tertiair

De ondergrond in de omgeving van het plangebied wordt voornamelijk gevormd door afzettingen behorend tot de Formatie van Tielt, meer specifiek het Lid van Egem. Dit lithostratigrafische onderdeel bestaat uit grijsgroen, zeer fijn zand, afgewisseld met kleilagen en zandsteenbanken. Het sediment bevat bovendien glauconiet en glimmer. De top van deze eenheid bevindt zich op circa 15 m +TAW en ligt daarmee relatief ondiep onder het maaiveld of lokaal zelfs aan het oppervlak.

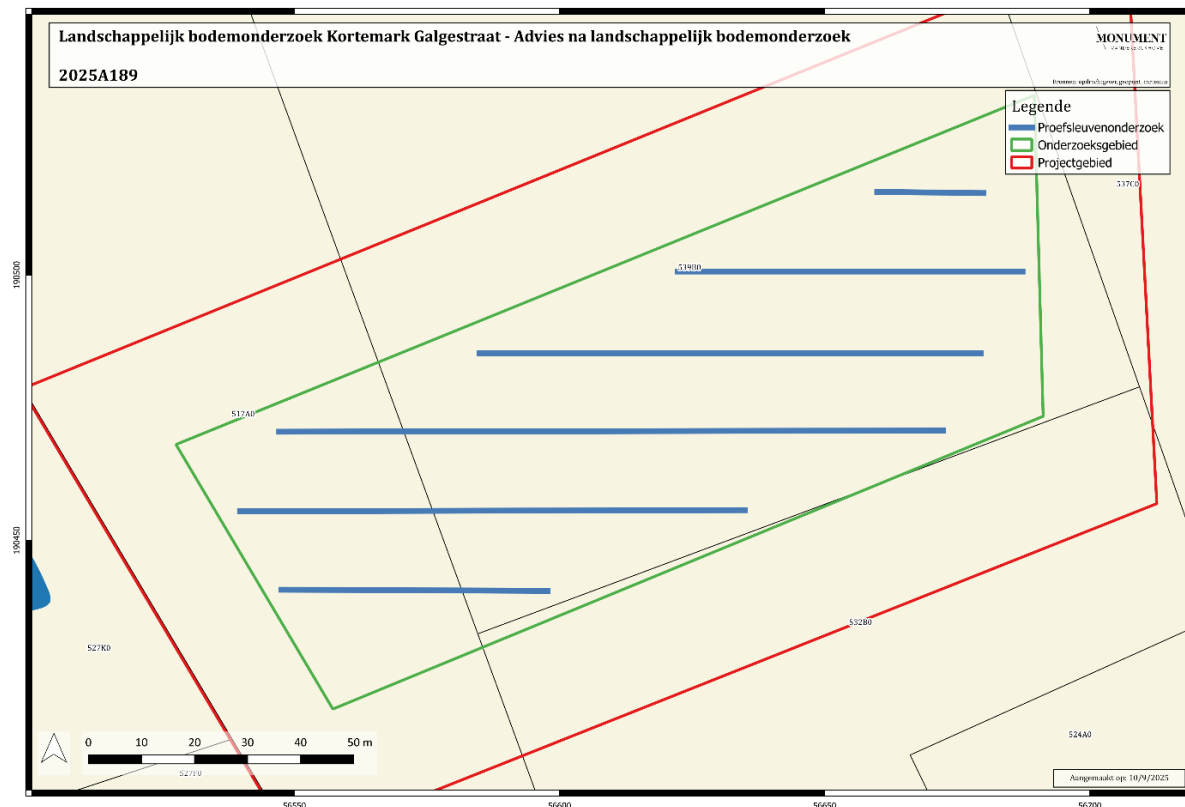

Figuur 18: Situering onderzoeksgebied op Tertiair (Bron: Geopunt.be).

3.5. Conclusie en afweging verder vooronderzoek

Het wordt niet nodig geacht om verder archeologisch verkennend/waarderend booronderzoek uit te voeren. Over het gehele onderzoeksgebied is een A-C bodemopbouw vastgesteld waaruit kan geconcludeerd worden dat de bewaringskans voor een in situ steentijd artefactensite eerder gering is. Er dient echter wel verder vooronderzoek in de vorm van een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd te worden. Deze techniek is volgens een kosten-batenanalyse de beste optie om alle archeologische informatie te verzamelen. Andere vooronderzoeken (geofysisch, oppervlakteprospecties en metaaldetectie) zijn niet zinvol en dienen bijgevolg niet uitgevoerd te worden.

Het doel van proefsleuven en proefputten is uitspraken te doen over de archeologische waarde van de totaliteit van een terrein door een beperkt maar statistisch representatief deel van dat terrein op te graven. Op die manier kunnen verantwoorde uitspraken worden gedaan voor de rest van het terrein. Het betreft de laatste stap in het proces van vooronderzoeken. Deze methode toont met voldoende statistische zekerheid de aan- of afwezigheid van archeologische sporen op het projectgebied aan. De periodes vanaf ca. het neolithicum kenmerken zich namelijk door de aanwezigheid van grondsporen die optimaal worden gedetecteerd met deze prospectiemethode.

Figuur 19: Advies na landschappelijk bodemonderzoek.

3.6. Beantwoording van de onderzoeksvragen

Op basis van het landschappelijk bodemonderzoek kunnen de onderzoeksvragen als volgt beantwoord worden:

- **Welke bodemhorizonten worden in de boringen of profielen aangetroffen en wat is de genese ervan? Welke zijn de bodemprocessen die hiermee geassocieerd worden?**

Over het volledige terrein is een A-C bodemopbouw aangetroffen. Hierbij gaat het telkens om een ploeglaag en een afgetopte C-horizont. De oorspronkelijke bodemsequentie is bijgevolg door landbouwactiviteit vernield.

- **Wat is de relatie tussen deze bodemhorizonten en het omliggende landschap?**

Het onderzoeksgebied bevindt zich in landbouwgebied, tussen akkers. Het onderzoeksgebied zelf is ook in gebruik als akker waardoor de aanwezigheid van een ploeglaag met een afgetopte C-horizont een logisch gevolg is.

- **Vertegenwoordigen deze horizonten relevante archeologische niveaus?**

Het relevante archeologisch niveau bevindt zich bovenaan de C-horizont. Mogelijk werd slechts een beperkt deel van de bodem geploegd waardoor diepere archeologische sporen alsnog bewaard bleven.

Indien deze horizonten relevante archeologische niveaus omvatten:

- **Wat is de aard van dit niveau?**

Het betreft de C-horizont, de natuurlijke onverstoorde moederbodem. Deze bestaat uit een licht gelig bruin zandleem met roestvlekken. Lokaal kan het tertiair substraat zeer ondiep aanwezig zijn.

- **Heeft dit niveau een duidelijke begrenzing?**

De bovenkant tekent zich duidelijk af in vergelijking met de donker grijsig bruine Ap-horizont.

- **Kan dit niveau gedateerd worden?**

Neen.

- **Zijn er aanwijzingen dat dit niveau geassocieerd kan worden met een archeologische site?**

Indien archeologische sporen bewaard zijn binnen het onderzoeksgebied zullen ze zich op dit niveau manifesteren.

- **Wat is de bewaringstoestand van dit niveau?**

De C-horizont is over het gehele onderzoeksgebied afgetopt door een ploeglaag.

- **Wat is de impact van de geplande graafwerken op dit niveau?**

De geplande werken zullen een vernielende impact hebben op de C-horizont. Hierbij wordt een afgraving voorzien tot 3,54m-mv. Gezien het relevante archeologisch niveau zich slechts op 40-50cm onder het maaiveld bevindt zal een aanzienlijk deel vernield worden. Bijgevolg is verder archeologisch onderzoek in de vorm van een proefsleuvenonderzoek noodzakelijk.

4. RESULTATEN ARCHEOLOGISCH VOORONDERZOEK MET INGREEP IN DE BODEM – PROEFSLEUVENONDERZOEK (2025D282)

4.1. Werkwijze en strategie

4.1.1. Onderzoekstechnieken

Het doel van dit onderzoek is om te achterhalen of er op het terrein één of meerdere archeologische sites aanwezig zijn en te bepalen welke maatregelen dienen te worden genomen voorafgaand aan de ontwikkeling van het projectgebied. Hieronder worden de specifieke (niet-limitatieve) onderzoeksvragen weergegeven. De onderzoeksmethode is succesvol beëindigd wanneer deze vraagstellingen succesvol kunnen worden beantwoord⁶.

Sporenbestand

- Zijn er sporen aanwezig? Wat is de aard en de datering van de sporen?
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Wat is de relatie tussen de bodem, de archeologische sporen en de landschappelijke context?
- Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)? Is er een relatie met omliggende vindplaatsen?
- Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?
- Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?

Impact geplande bodemingrepen

- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle -archeologische vindplaatsen?
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud in situ)?

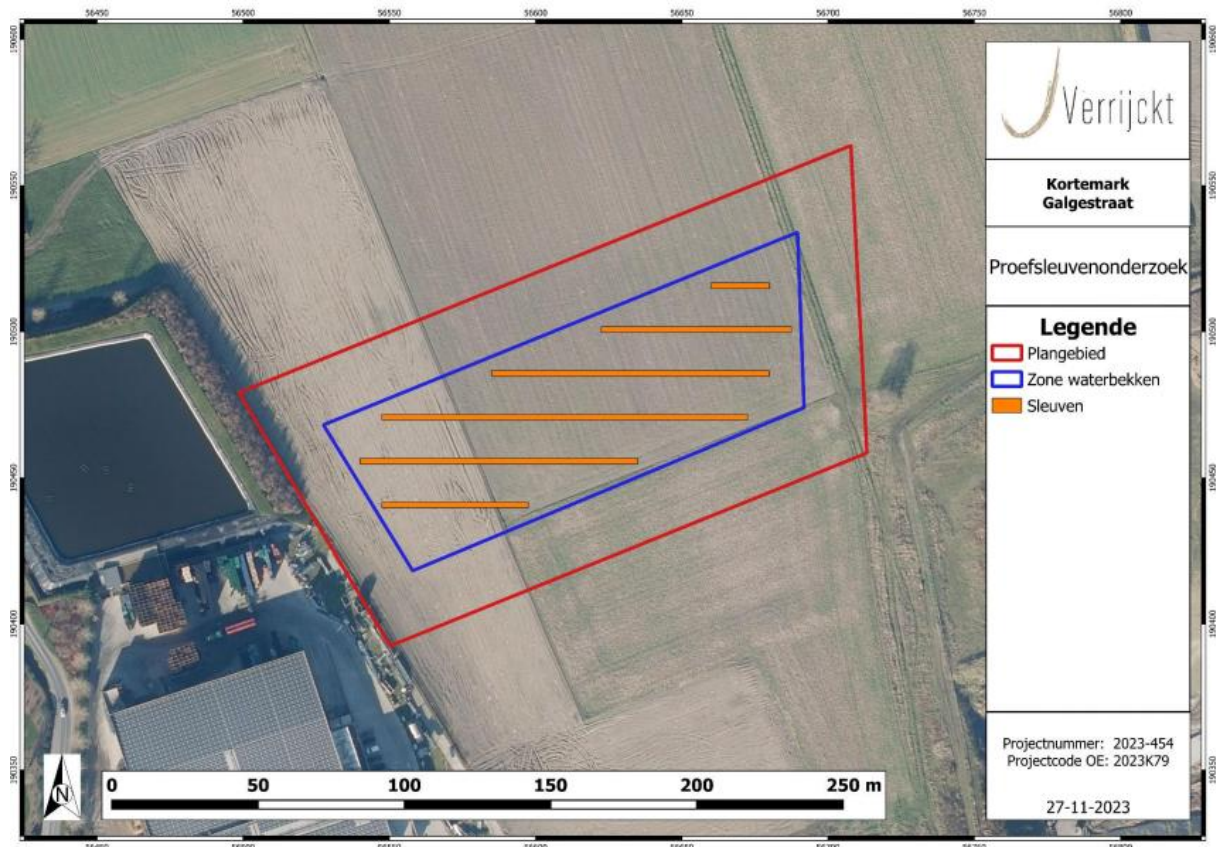
Motivatie en bepalingen mogelijk verder archeologisch onderzoek

- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven:
- Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?

⁶ Vermeersch, Verrijckt 2023b.

- Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?
- Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?
- Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?
- Wat is de financiële impact van eventueel vervolgonderzoek?

Om na te gaan of er archeologisch relevante grondsporen aanwezig zijn binnen het onderzoeksgebied, diende dit terrein onderzocht te worden door middel van 6 proefsleuven. De sleuven zijn bij voorkeur noordwest-zuidoost georiënteerd. Op die manier is er het meeste kans om de sporen gerelateerd aan de metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen aan te snijden. Om een zicht te krijgen op de bodemopbouw van het onderzoeksterrein dienen er in geschrinkt patroon profielputten aangelegd te worden.

Figuur 20: Voorgestelde sleuvenplan volgens PVM (Vermeersch, Verrijckt 2023b).

Om een dekkingpercentage te bereiken van 10% is aangeraden te werken met proefsleuven van 1,8 tot 2 meter breed met een tussenafstand van 12 tot 15 meter (van middelpunt tot middelpunt).⁷ Door bijkomende kijkvensters en/of dwarssleuven wordt getracht een dekkingpercentage van 12,5% te bereiken, wat wenselijk is om degelijke uitspraken te doen voor het geheel van het terrein.

De grond wordt gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Bij het dichten wordt getracht om de originele bodemopbouw opnieuw te bekomen. Voor het grondwerk wordt gebruik gemaakt van een rupskraan met niet-getande kraanbak. Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage werden uitgevoerd volgens de methodiek beschreven in de Code van Goede Praktijk. Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling kan beantwoord worden.

4.1.2. Beschrijving en motivering onderzoeksstrategie

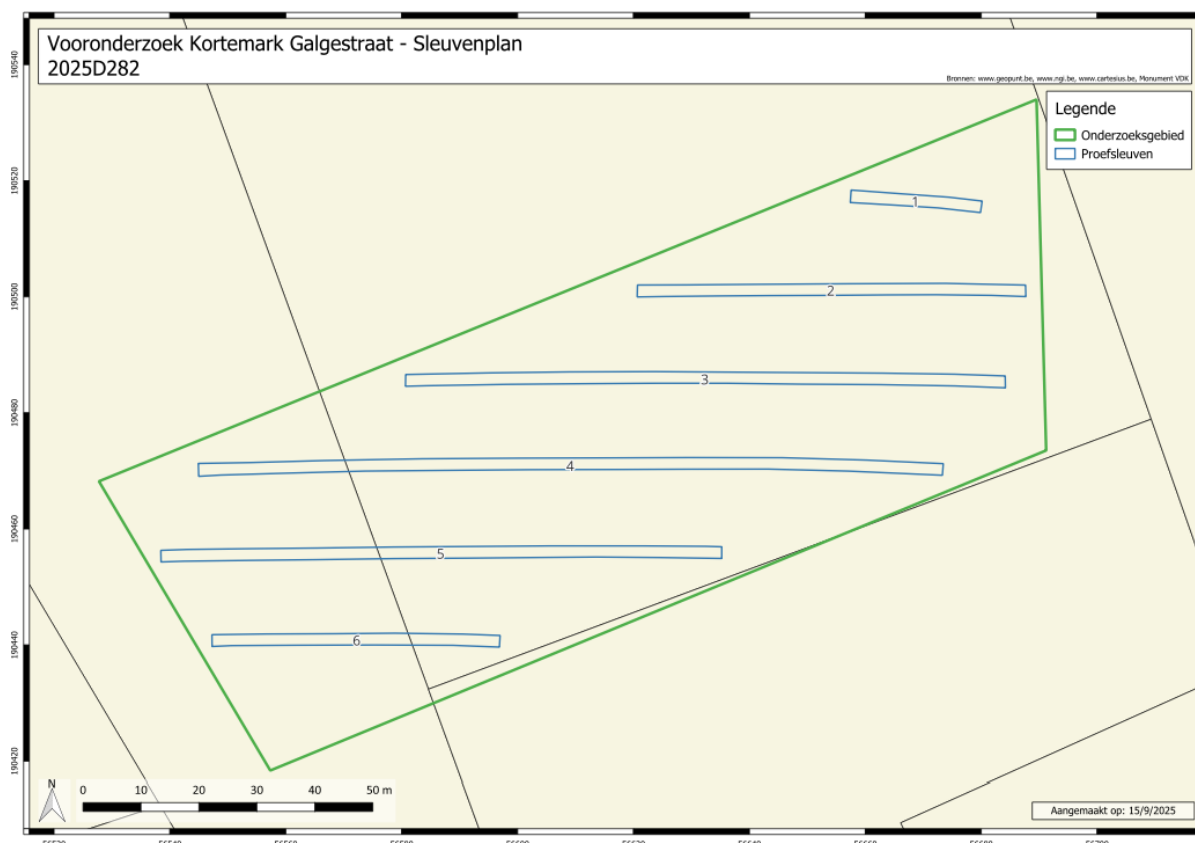
Er werden in totaal 6 parallelle proefsleuven uitgegraven met een noordwest-zuidoost oriëntatie. Deze sleuven zijn ca. 2m breed. De onderlinge afstand bedraagt ca. 15m van middelpunt tot middelpunt. De sleuven werden uitgevoerd zoals voorgeschreven in het in akte genomen programma van maatregelen van de archeologienota.

Via de beschreven methodiek werd in totaal 934,53m² verdiept tot op het archeologisch relevante niveau (zie onderstaande tabel). Dit betekent dat zo'n 10,26% van het projectgebied archeologisch (9105,56 m²) werd getoetst. Dit wordt voldoende geacht om een correcte evaluatie te kunnen maken van het archeologisch potentieel van het terrein. Tabel 2 toont de opgelegde oppervlakten per sleuf.

Sleuf	Oppervlakte (m ²)
1	46,12
2	131,39
3	207,16
4	258,01
5	193,29
6	98,56
Totaal	934,53
%	10,26

Tabel 2: Oppervlaktes per sleuf.

⁷ Als men de kosten-baten afweging maakt, is deze methode van proefsleuven het meest aangewezen om archeologische sites op te sporen en te prefereren boven andere systemen. Zie Onderzoeksrapport agentschap Onroerend Erfgoed 48. Archeologisch vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie.

Figuur 21: Situering proefsleuven binnen het projectgebied op het GRB (© Geopunt).

4.1.3. Gebruikt materiaal

Voor het uitgraven van de proefsleuven werd gebruik gemaakt van een rupskraan met een platte graafbak van 1,80m breed. De bodem werd afgegraven tot op het archeologisch relevante niveau. Dit gebeurde steeds onder begeleiding van de veldwerkleider om te verzekeren dat de juiste diepte werd bekomen. De archeologische sporen werden proper gemaakt en van een uniek spoornummer voorzien. Vervolgens werden de verschillende sporen ingemeten met een GPS-toestel. Ook de sleufwanden, verstoringen en hoogtes werden door middel van dit toestel geregistreerd. Teneinde een goed inzicht te krijgen in de bodemopbouw, werden verspreid over het terrein zes wandprofielen schoongemaakt, gefotografeerd, beschreven en ingetekend op schaal 1:20. Vondsten werden ingezameld per context en per laag. Elk spoor is (voorzien van een schaallat, noordpijl) gefotografeerd. Via het rechtstreeks fotograferen in de database worden de gemaakte foto's automatisch van het vergunningsnummer, het spoor-, zone- en vlaknummer en datum voorzien.

De grond werd gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Het dichten gebeurde op zo'n manier dat de originele bodemopbouw opnieuw werd bekomen en de draagkracht van de bodem zoveel mogelijk deze voorafgaand de start van het veldwerk benaderde.

4.1.4. Inbreng specialisten

Niet van toepassing.

4.1.5. Organisatie van het proefsleuvenonderzoek

Het terreinwerk werd uitgevoerd op 9 september 2025 door archeologen Kylian Verhaevert en Jonas Boulangier. De weersomstandigheden waren droog en zonnig.

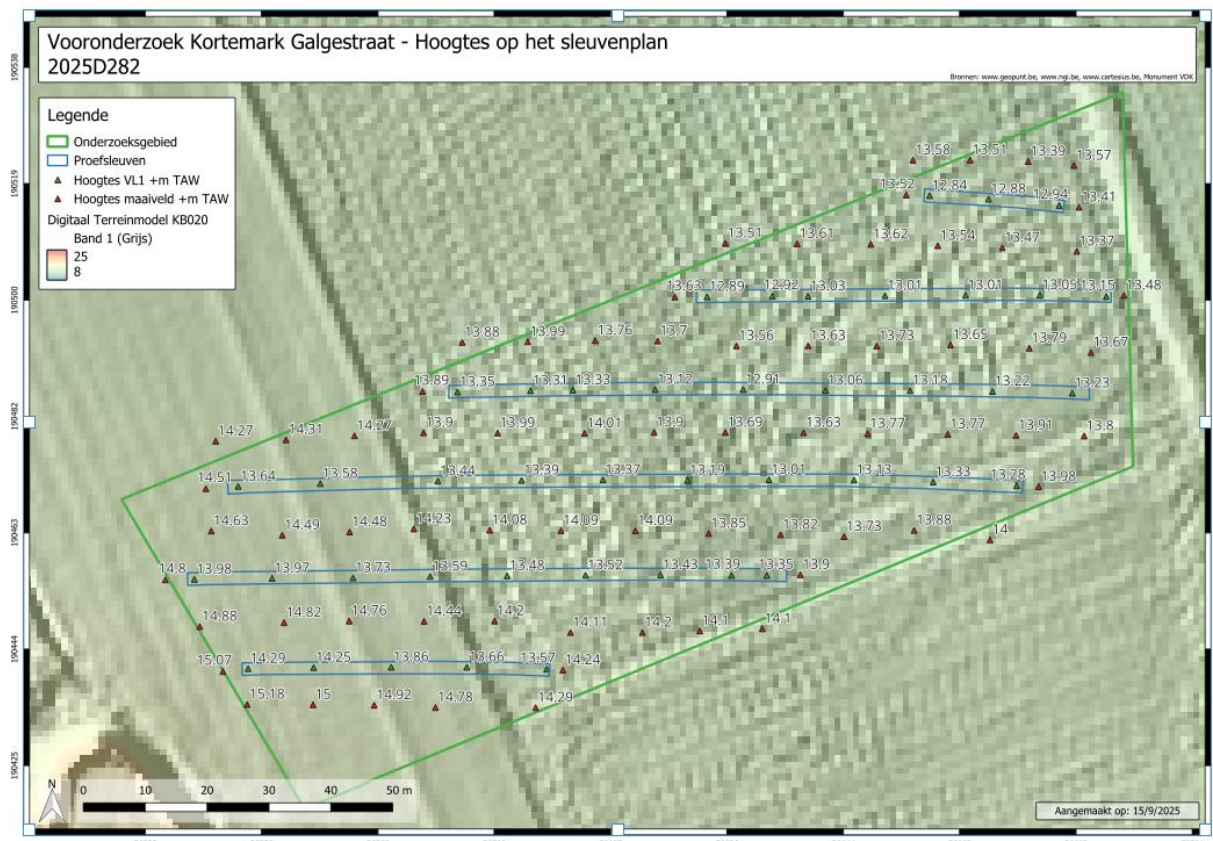

Figuur 22: Sfeerfoto van de aangelegde sleuven.

4.2. Archeologische observaties tijdens het proefsleuvenonderzoek

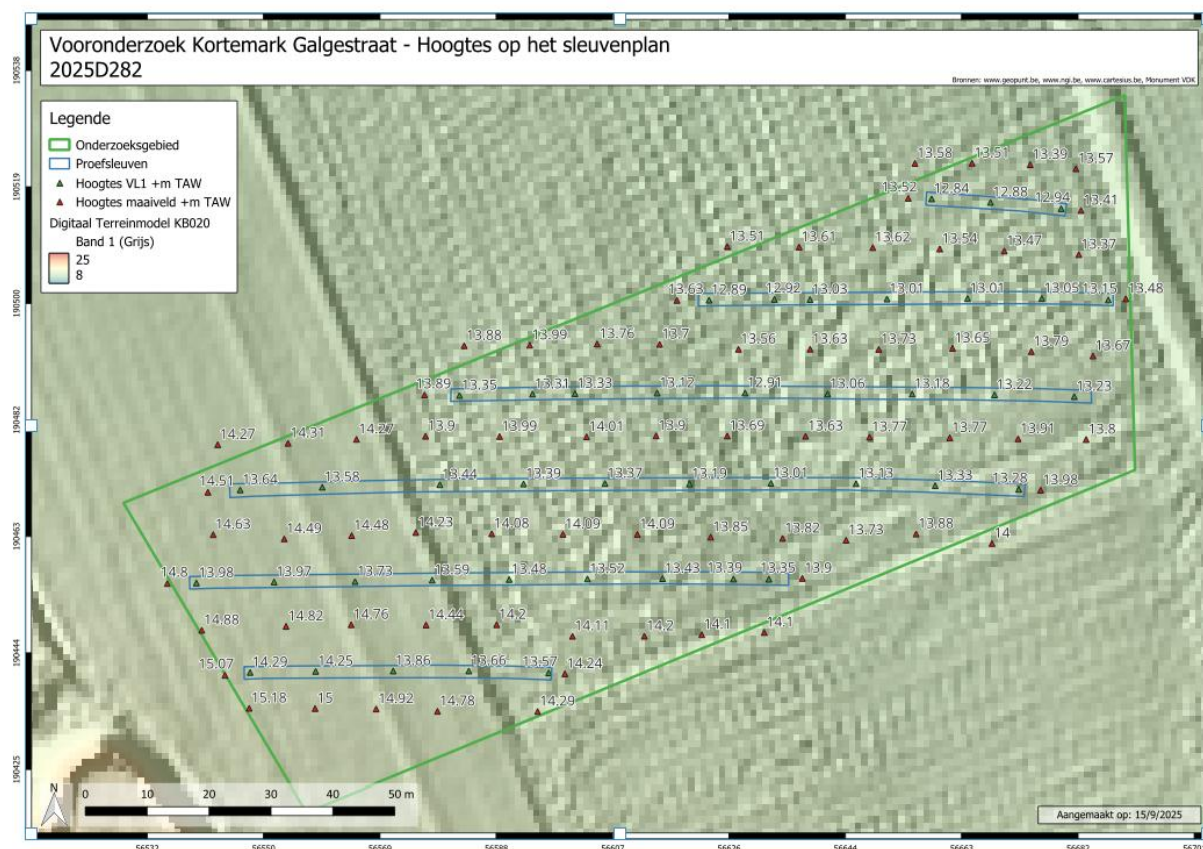
4.2.1. Stratigrafie

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden de hoogtes op het maaiveld en het archeologisch vlak geregistreerd (

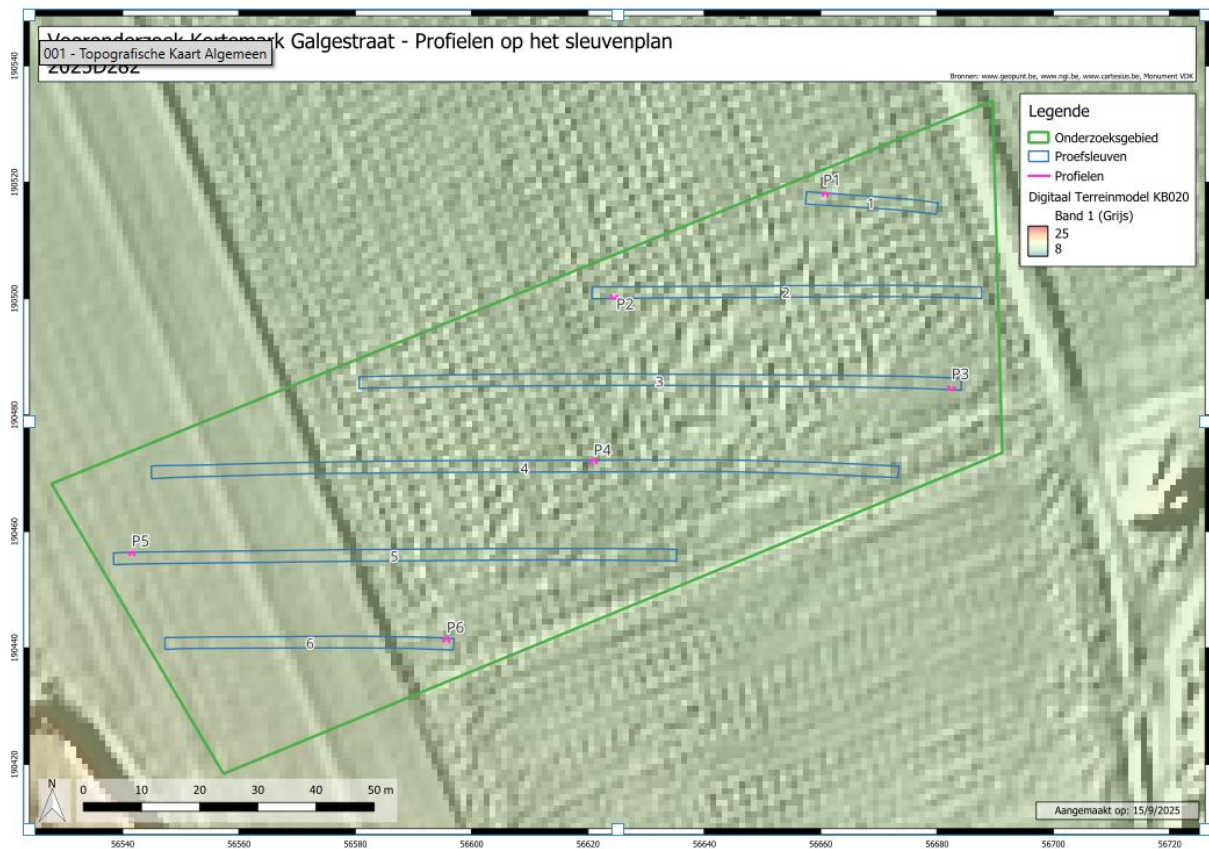
Figuur 23: Situering hoogtes op het sleuvenplan op het DTM (© Geopunt). Dit geeft aan dat het huidig maaiveld op het terrein een hoogteverschil kent van ca. 1,81m. Op het maaiveld bevindt de hoogste positie zich in het zuidwesten aan sleuf 6 op ca. +15,18m TAW. De laagste positie bevindt zich in het noordoosten tussen sleuven 1 en 2 op ca. +13,37m TAW. Het terrein helt dan ook af naar het noordoosten.

Het archeologisch niveau volgt ongeveer hetzelfde hoogteverloop als het huidige maaiveld: het daalt in noordoostelijke richting, zij het met een beperkter hoogteverschil van ongeveer +1,45 meter. Dit wijst erop dat het terrein doorheen de tijd steeds een helling heeft gekend. Het archeologisch niveau varieert van +14,29m TAW in het zuidwesten tot ongeveer +12,84m TAW in het noordoosten.

Figuur 23: Situering hoogtes op het sleuvenplan op het DTM (© Geopunt).

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden in totaal zes bodemprofielen (

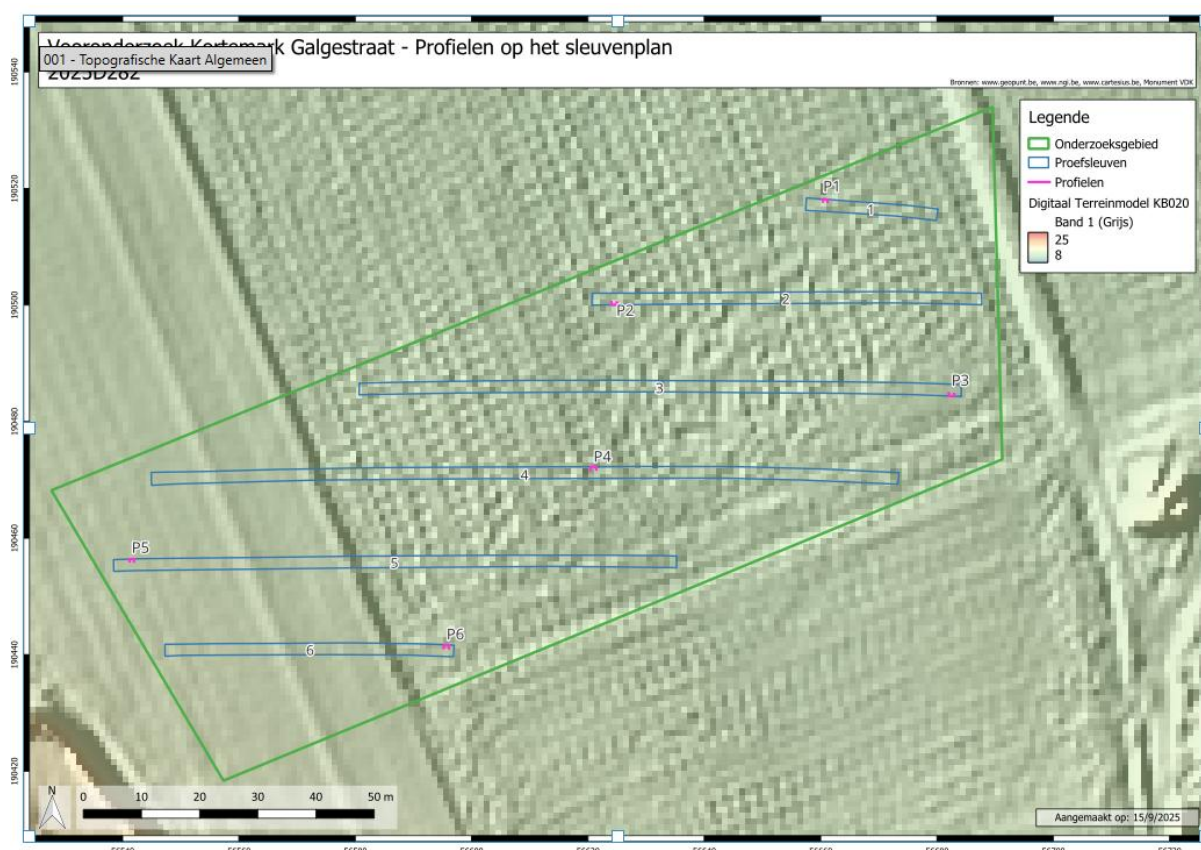

Figuur 25) geregistreerd, die een beeld geven van de bodemopbouw binnen het projectgebied. Samenvattend kan worden gesteld dat het terrein een Ap - (AC) - C opbouw vertoont, wat kenmerkend is voor een akkerland. Daarbij komt het tertiair substraat op verschillende plaatsen ondiep voor. Hieronder worden enkele relevante profielen beschreven.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werd bij het aanleggen van het archeologisch niveau, regelmatig sporen van uitdroging van de gronden waargenomen.

Figuur 24. Bodemkundig fenomeen van uitdroging.

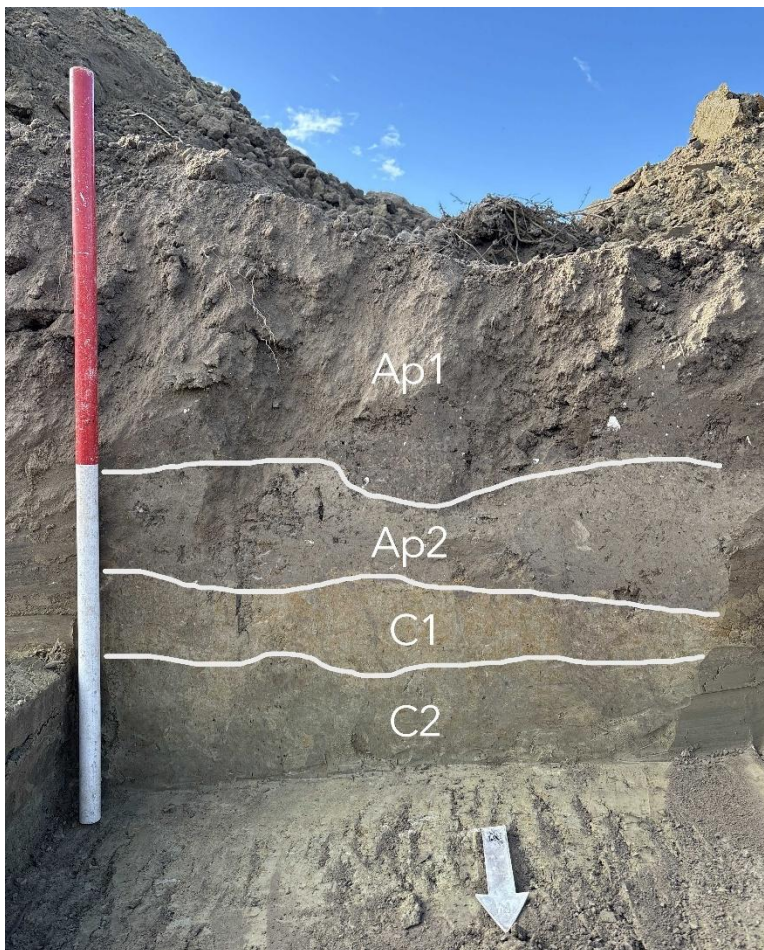
Figuur 25: Situering profielen op het sleuvenplan (© Geopunt).

Profiel 2 (Figuur 26: Profiel 2 in sleuf 2.) werd in het westen van sleuf 2 geregistreerd en bestaat uit een Ap1-Ap2-C1-C2 bodemopbouw. Bovenaan bestaat het profiel uit twee ploeglagen. De eerste ploeglaag, Ap1, is een donkerbruine zandleem laag met enkele kalkspikkels, kalkbrokjes en enkele spikkels baksteen. De overgang naar de tweede ploeglaag op ca. 0,32 m-mv is abrupt, maar regelmatig. Deze tweede ploeglaag, Ap2, is lichter bruin van kleur, heeft eveneens een zandleemtextuur en bevat, zij het in mindere mate, enkele kalkspikkels en -brokjes. Op ca. 0,50 m-mv volgt een abrupte, maar regelmatige overgang naar de C-horizont of moederbodem. Deze eerste C-horizont, C1, kenmerkt zich door een lichtoranjebruine kleur met roestvlekken en een zandleemtextuur. Rond ca. 0,62 m-mv volgt een geleidelijke en vrij rechte overgang naar de tweede C-horizont (C2). Deze laag maakt deel uit van het ondiepe tertiaire substraat en wordt gekenmerkt door een grijsgroene kleur en kleiige textuur.

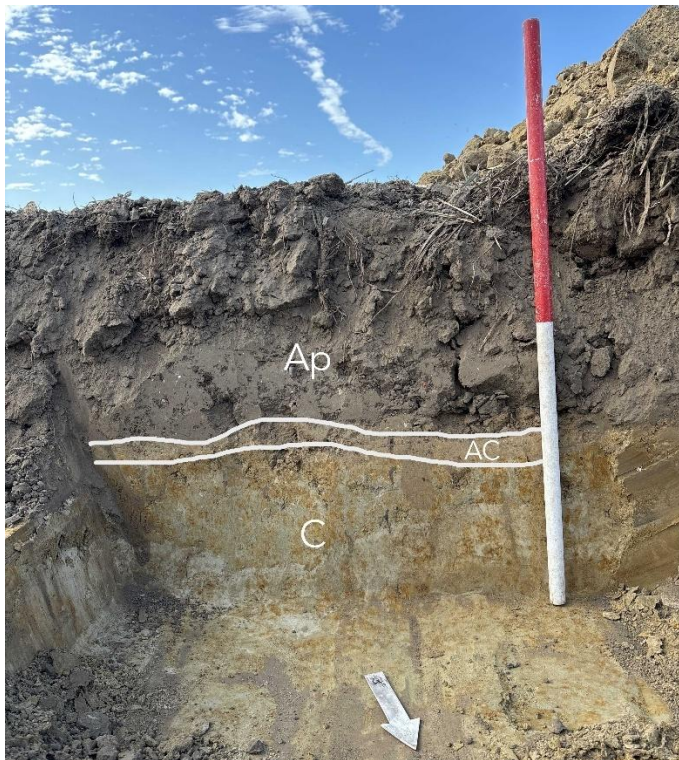
Profiel 3 (Figuur 27) werd in het oosten van sleuf 3 geregistreerd en bestaat uit een Ap-AC-C bodemopbouw. Bovenaan bestaat het profiel uit een donkerbruine, zandlemige ploeglaag met enkele kalkspikkels, kalkbrokjes, enkele brokjes baksteen en verschillende kleine keien. Op ca. 0,44 m-mv volgt een vrij abrupte en rechte overgang naar een AC-horizont. Deze dunne overgangslaag tussen de A- en C-horizont heeft een lichtbruine kleur met een zandleemtextuur. De C-horizont of moederbodem vat vervolgens aan op ca. 0,50 m-mv, na

een vrij scherpe en rechte overgang, en heeft een licht oranje bruine tot grijsgroene kleur met roestvlekken en een meer lemige zandleemtextuur.

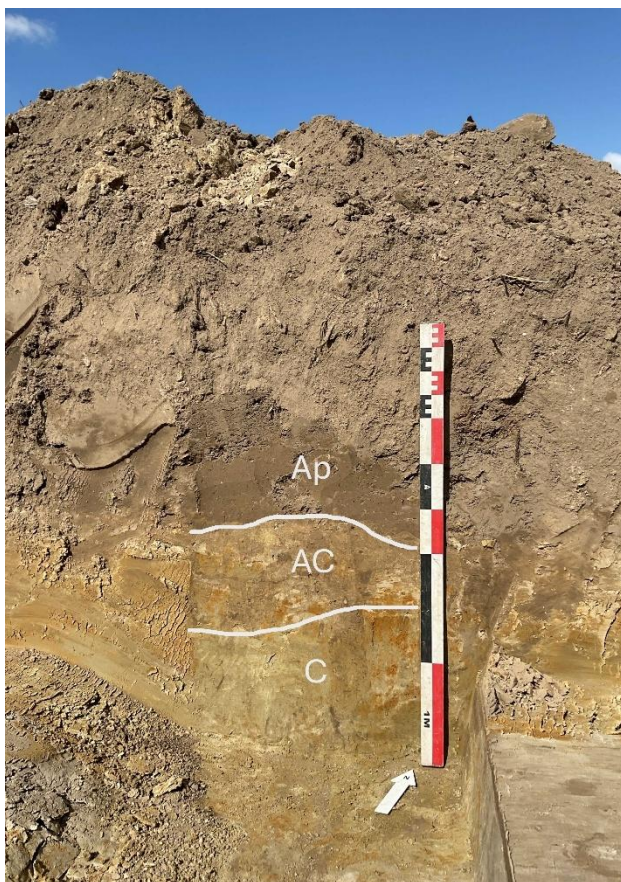
Profiel 5 (Figuur 28) werd in het westen van sleuf 5 geregistreerd en bestaat uit een Ap-AC-C bodemopbouw. Bovenaan bestaat het profiel uit een donkerbruine, zandlemige ploeglaag met enkele kalkspikkels en brokjes. Op ca. 0,57 m-mv volgt een vrij abrupte en regelmatige overgang naar een AC-horizont. Deze overgangslaag tussen de A- en C-horizont is sterk verrommeld door bioturbatie en vertoont een licht oranje bruin/grijze tot donkerbruin/grijze kleur met verspreide roestvlekken en een zandleemtextuur. De overgang naar de C-horizont, die de moederbodem en deels ook het ondiepe tertiair substraat omvat (0,84 m-mv), is vrij scherp en regelmatig. Deze C-horizont wordt gekenmerkt door een lichtbruine tot grijsgroene kleur met roestvlekken en een meer lemige zandleemtextuur.

Figuur 26: Profiel 2 in sleuf 2.

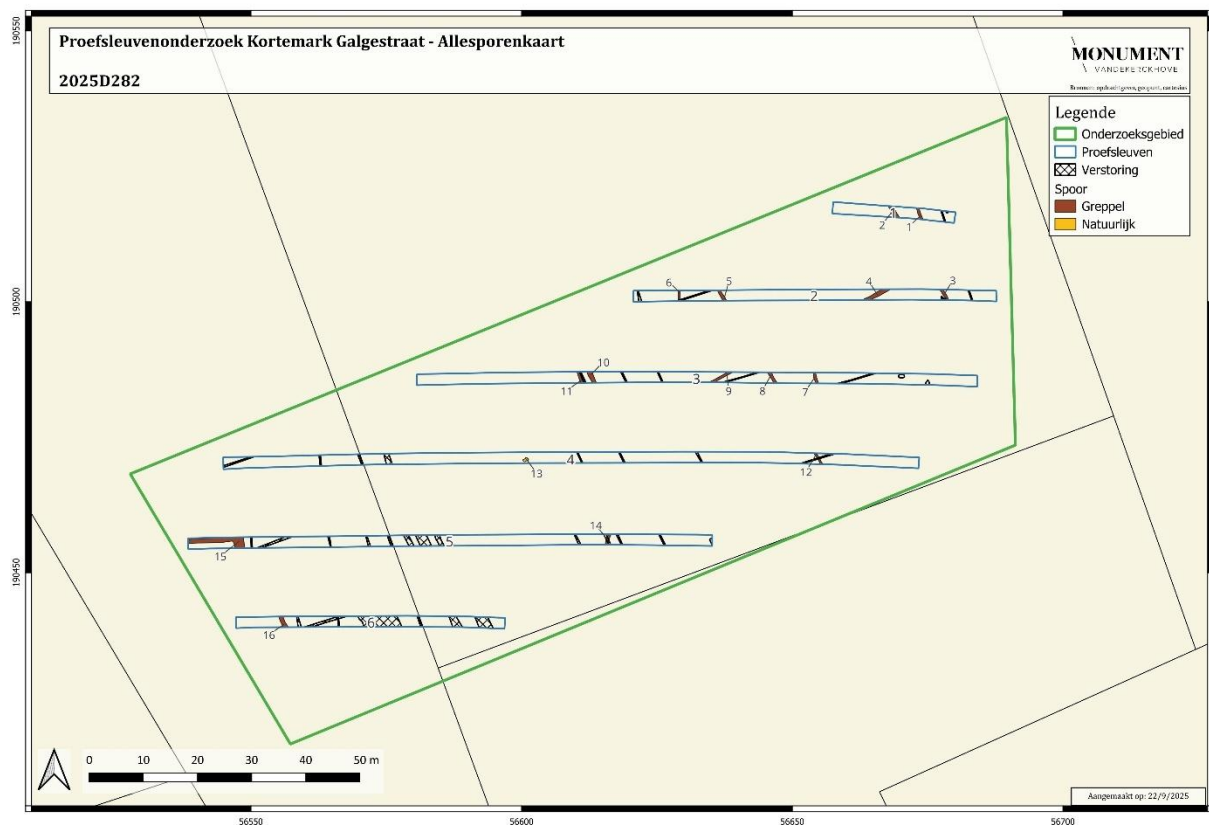
Figuur 27: Profiel 3 in sleuf 3.

Figuur 28: Profiel 5 in sleuf 5.

4.2.2. Sporen en structuren

Tijdens het proefsleuvenonderzoek konden in totaal zo'n 16 grondsporen geregistreerd worden. Het gaat hierbij om 15 greppels en 1 natuurlijk spoor. In onderstaande hoofdstukken worden de aangetroffen archeologische sporen per spoorcategorie besproken.

Figuur 29: Allesporenkaart op het GRB (© Geopunt).

- **Greppels:**

Figuur 30: Greppelsegmenten S1 (links) en S3 (rechts) in het archeologisch vlak.

Greppelsegment S1 (sleuf 1) lijkt samen te horen met S3 (sleuf 2). Deze vormen samen een greppel met een noordoost-zuidwest oriëntering. De greppel meet ca. 0,50m breed en heeft een licht- tot donkerbruingrijze zandleem vulling. Een andere mogelijkheid is dat S3 doorloopt in S2 (sleuf 1), aangezien S2 parallel loopt met S1.

Figuur 31: Greppelsegmenten S9 (links), S4 (midden) en S2 (rechts) in het archeologisch vlak.

Greppelsegment S4 (sleuf 2) lijkt samen te horen met S9 (sleuf 3). Deze vormen samen een greppel met een noordoost-zuidwest oriëntering. De greppel meet ca. 0,45m breed in S9, maar wordt breder in S4 met een breedte van ca. 0,75m. De vulling bestaat uit een licht- tot donkerbruingrijze lemige zandleem waarin enkele houtskoolspikkels aanwezig zijn. Gezien de breedte van S2 (ca. 0,90 m) lijkt ook dit spoor deel uit te maken van dezelfde greppel. Het is

mogelijk dat de greppel een hoek maakt tussen sleuf 1 en 2, waardoor S2 als een vervolg kan worden geïnterpreteerd.

Figuur 32: Greppelsegmenten S5 (links), S8 (midden) en S12 (rechts) in het archeologisch vlak.

Greppelsegment S5 (sleuf 2) lijkt samen te horen met S8 (sleuf 3) en S12 (sleuf 4). Samen vormen zij een greppel met een noordwest-zuidwest oriëntering. De greppel heeft een breedte van ca. 0,60 m, maar versmalt in S12 tot ongeveer 0,40 m. De vulling bestaat uit een licht- tot donkerbruinigrijze zandleem met enkele houtskoolspikkels.

Figuur 33: Greppelsegmenten S10 (onderaan) en S11 (bovenaan) in het archeologisch vlak.

Greppelsegmenten S10 en S11 liggen parallel naast elkaar in sleuf 3, met een noordwest-zuidoostelijke oriëntatie. Beide vertonen een gelijkaardige vulling van licht- tot donkerbruinigrijze, lichte zandleem waarin enkele houtskoolspikkels aanwezig zijn. S10 heeft een breedte van ca. 0,90 m, terwijl S11 met slechts 0,40 m beduidend smaller is. Geen van beide sporen kende een verder verloop in de andere sleuven.

Figuur 34: Greppelsegment S16 in het archeologisch vlak.

Figuur 35: Greppelsegment S15 in het archeologisch vlak (links) en in coupe (rechts).

Greppelsegment S15 (sleuf 5) lijkt samen te horen met S16 (sleuf 6). Samen vormen zij een greppel die een noordwest-zuidoost oriëntatie heeft en vervolgens een bocht maakt naar het westen. De greppel heeft in sleuf 6 een breedte van 0,75 m, maar wordt eerst breder in S15 met 1,8m om vervolgens na het afbuigen terug te versmallen naar 0,80m. De vulling van S15 bestaat uit een lichtbruingrijze zandleem met houtskoolspikkels en lichte grijze vlekken, een observatie die ook bij het couperen werd bevestigd. S16 vertoont een gelijkaardige vulling, maar met een donkerdere kleur. Dit verschil in kleur kan mogelijk worden verklaard doordat S16 de onderzijde van de greppel is.

Tot slot werd in sleuf 2 greppelsegment S6, in sleuf 3 greppelsegmenten S7 en in sleuf 5 S14 aangetroffen. Deze greppels hebben grotendeels een noordoost-zuidwest oriëntatie (enkel spoor S14 lijkt een lichte afbuiging te maken naar het noordoosten), licht bruingrijze zandleem vulling met houtskoolspikkels en kennen geen verder verloop in de overige sleuven.

- **Natuurlijk sporen:**

Op het terrein werd één natuurlijk spoor aangetroffen. S13, centraal gelegen in sleuf 4, vertoonde in het vlak een lichtbruine, houtskoolrijke zandleemvulling en werd aanvankelijk

geïnterpreteerd als een houtskoolrijke kuil. Bij het couperen bleek de vulling echter donker bruingrijs van kleur, sterk gebioturbeerd en zonder duidelijke aflijning, waardoor S13 als een natuurlijk spoor wordt beschouwd.

Figuur 36: S13 in het vlak (links) en in coupe (rechts).

4.2.3. Vondsten

In totaal werd 1 vondst ingezameld uit 1 spoor. Het gaat om aardewerk. In totaal werd 1 inventarisnummer uitgeschreven. De inventarislijst kan geraadpleegd worden in bijlage 8.

4.2.3.1. Aardewerk

Uit spoor 7 werden 3 wandfragmenten ingezameld (INV 1). Het gaat hierbij om oxiderend aardewerk, maar de fragmenten zijn te verweerd en te sterk gefragmenteerd om een datering of interpretatie mogelijk te maken.

Figuur 37: INV 1, spoor 7.

4.2.4. Stalen

Niet van toepassing voor dit onderzoek.

4.2.5. Conservatie

Niet van toepassing voor dit onderzoek.

4.2.6. Interpretatie proefsleuvenonderzoek

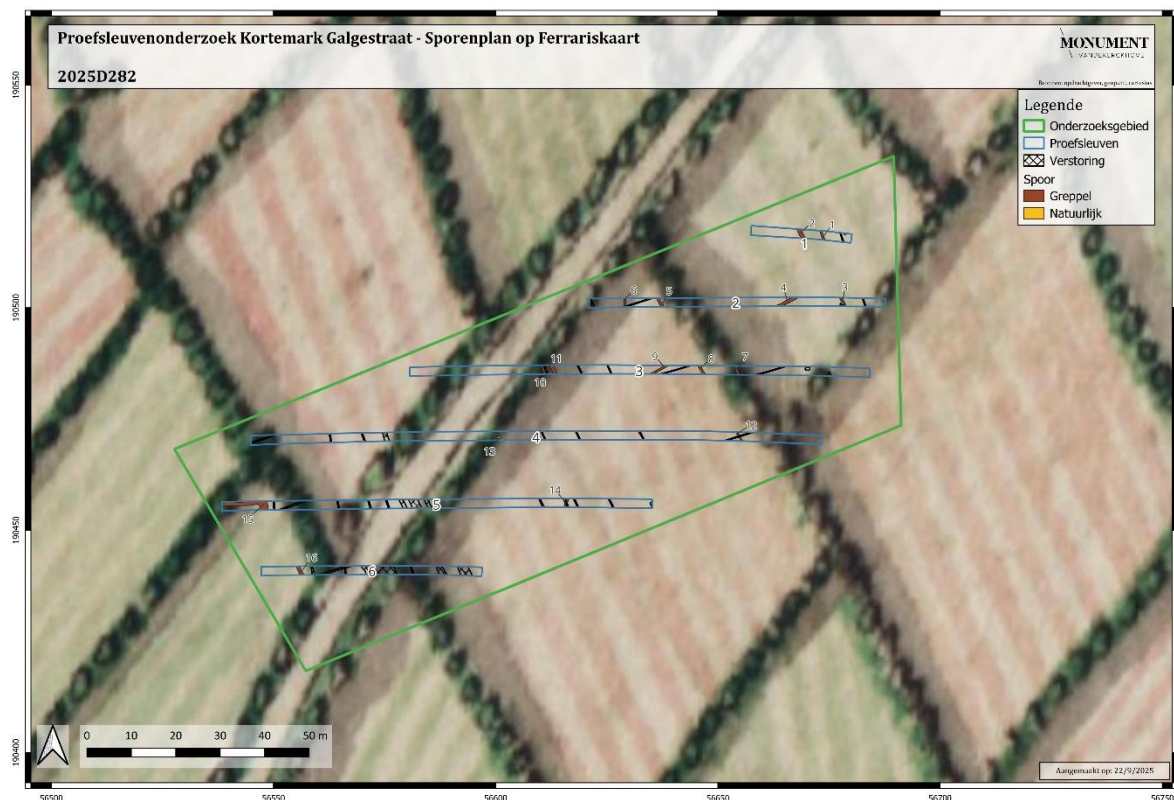
Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden 15 greppelsegmenten en een natuurlijk spoor aangesneden.

Op vijf sporen na hebben alle greppels dezelfde noordwest-zuidoost oriëntatie. Deze oriëntatie ligt dwars op de natuurlijke helling waarop de site zich bevindt. Deze helling loopt licht af in noordoostelijke richting. Sporen 6 en 7 hebben daarentegen een meer noord-zuid oriëntatie, terwijl sporen 4 en 9 noordoost-zuidwest georiënteerd zijn en met de helling meelopen. Spoor 15 lijkt aanvankelijk eveneens een noordwest-zuidoostelijke oriëntatie te hebben, maar buigt vervolgens af naar het westen.

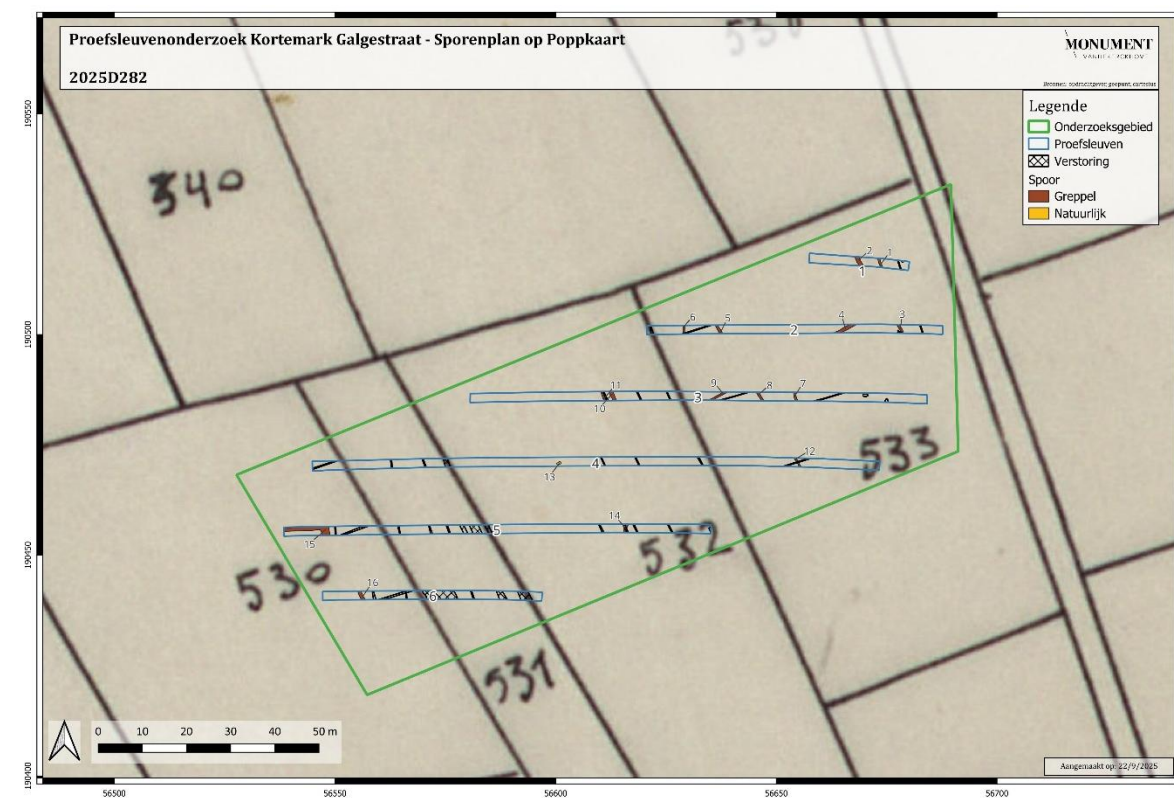
Er werd slechts in één greppel vondstmateriaal aangetroffen: uit spoor 7 kwamen drie rode aardewerkscherven. Deze waren echter te verweerd en te sterk gefragmenteerd om een datering of interpretatie mogelijk te maken.

De greppels die dwars op de helling liggen, kunnen vermoedelijk worden geïnterpreteerd als afwateringsgreppels die dienden voor de drainage van de percelen. Samenvattend kan worden gesteld dat de greppelsegmenten off-site fenomenen zijn van historische landindeling en bijhorende afwatering. Het projectgebied was dan ook in gebruik als weiland/akkerland.

Wanneer de sporen op de historische kaarten uit de 18de en 19de eeuw worden geplaatst worden bovenstaande bevindingen bevestigd (Figuur 38 en 39). Het terrein was steeds in gebruik als akker of weiland. Er werden geen sporen teruggevonden van de weg afgebeeld op de Ferrariskaart, een onjuiste projectie van deze kaart is hier mogelijk de oorzaak.

Figuur 38: Sporenplan geprojecteerd op de Ferrariskaart (ca. 1777) (© Geopunt).

Figuur 39: Sporenplan geprojecteerd op de Poppkaart (1842-1879) (© Geopunt).

4.3. Beantwoording onderzoeksvragen

Tijdens het bureauonderzoek werden verschillende onderzoeksvragen geformuleerd.⁸ Hieronder worden deze hernomen en van een antwoord voorzien.

Sporenbestand

- **Zijn er sporen aanwezig? Wat is de aard en de datering van de sporen?**

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden 15 greppels en een natuurlijk spoor aangetroffen. Door een gebrek aan vondstmateriaal in de sporen is er geen datering voorhanden.

- **Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?**

De sporen zijn relatief goed bewaard.

- **Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?**

Enkele greppels lijken door te lopen in de sleuven. Verder werden er geen sporen aangetroffen die deel lijken uit te maken van een structuur.

- **Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?**

Er is geen datering voorhanden.

- **Wat is de relatie tussen de bodem, de archeologische sporen en de landschappelijke context?**

De aangetroffen greppels liggen grotendeels dwars op de natuurlijke helling van het terrein, waardoor deze wellicht kunnen geïnterpreteerd worden als afwateringsgreppels van het terrein.

- **Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)? Is er een relatie met omliggende vindplaatsen?**

Niet van toepassing. Tijdens het proefsleuvenonderzoek werd er geen archeologische vindplaats vastgesteld.

- **Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?**

Niet van toepassing. Tijdens het proefsleuvenonderzoek werd er geen archeologische vindplaats vastgesteld.

- **Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?**

Niet van toepassing. Tijdens het proefsleuvenonderzoek werd er geen archeologische vindplaats vastgesteld.

⁸ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/xxxx>

Impact geplande bodemingrepen

- **Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle - archeologische vindplaatsen?**

De geplande werken zouden een potentieel archeologische site vernietigen, echter werd tijdens het proefsleuvenonderzoek geen archeologische vindplaats vastgesteld.

- **Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud in situ)?**

Niet van toepassing. Tijdens het proefsleuvenonderzoek werd er geen archeologische vindplaats vastgesteld.

Motivatie en bepalingen mogelijk verder archeologisch onderzoek

- **Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven:**
- **Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?**

Gezien de afwezigheid van een archeologische site wordt verder onderzoek binnen het onderzoeksgebied niet aanbevolen.

- **Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?**

Gezien de afwezigheid van een archeologische site wordt verder onderzoek binnen het onderzoeksgebied niet aanbevolen.

- **Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?**

Gezien de afwezigheid van een archeologische site wordt verder onderzoek binnen het onderzoeksgebied niet aanbevolen.

- **Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?**

Gezien de afwezigheid van een archeologische site wordt verder onderzoek binnen het onderzoeksgebied niet aanbevolen.

- **Wat is de financiële impact van eventueel vervolgonderzoek?**

Gezien de afwezigheid van een archeologische site wordt verder onderzoek binnen het onderzoeksgebied niet aanbevolen.

5. ARCHEOLOGISCHE INTERPRETATIE VAN HET PROJECTGEBIED

5.1. Algemeen interpretatie van het projectgebied

Op basis van de bureaustudie, het eerder uitgevoerde landschappelijk bodemonderzoek en het proefsleuvenonderzoek kan een uitgebreide archeologische interpretatie worden opgemaakt voor het projectgebied.

Het onderzoeksgebied bevindt zich 1,2 km ten zuiden van het centrum van Kortemark in een ruraal gebied. In de directe omgeving zijn verschillende bedrijven aanwezig. Ten oosten situeert zich het plateau van Lichtervelde-Hooglede, ten noorden en westen stroomt de Handzamevaart richting de kustvlakte. Twee kleinere beken zonder naam liggen nabij (250-270m) het plangebied en ontwateren in de Handzamebeek. Op basis van een aantal kaarten, waaronder de bodemkaart en historische kaarten, liep er ten oosten van het plangebied oorspronkelijk wel nog een beek. Het projectgebied heeft een gemiddelde hoogte van +13-15 m TAW en is momenteel in gebruik als akkerland. De bodem staat gekarteerd als matig natte lichte zandleembodem en matig droge lemige zandbodem.

Aan de hand van het landschappelijk bodemonderzoek werd de bodemopbouw binnen het onderzoeksgebied geregistreerd. Hierbij vertoonden alle boringen een vergelijkbare bodemopbouw met bovenaan een ploeglaag en daaronder een afgetopte C-horizont, soms voorafgegaan door een dunne AC-overgangshorizont. Deze verstoringen hangen samen met het gebruik van het gebied als akkerland, waardoor het bodemarchief globaal slecht bewaard is.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werd deze bodemopbouw binnen het onderzoeksgebied bevestigd. Het terrein vertoonde een Ap - (AC) - C opbouw, wat kenmerkend is voor een akkerland. Daarnaast kwam het tertiair substraat op verschillende plaatsen ondiep voor.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden 15 greppelsegmenten en een natuurlijk spoor aangetroffen, maar geen archeologische vindplaats. De archeologische geregistreerde sporen geven eerder blijk van een agrarisch karakter van de percelen zoals weergegeven op de historische kaarten van de 18de en 19de eeuw. De aangetroffen sporen zijn dan ook eerder off-site fenomenen van historische landindeling en bijhorende afwatering.

Dit onderzoek met ingreep in de bodem bracht dus geen relevante archeologische site aan het licht.

5.2. Confrontatie observaties met het bureauonderzoek

Aanvankelijk kon de bureaustudie een archeologische site niet bevestigen of uitsluiten. Daarom werd een archeologisch traject opgestart. De prospectie door middel van landschappelijke boringen kon alvast de bodemkundige omschrijvingen uit de bureaustudie bevestigen. Het potentieel op een steentijdartefactensite werd via deze prospectie als laag ingeschat. Omdat de bodemopbouw wel op sommige plaatsen goed bewaard was, werd de aanwezigheid van een archeologisch relevante sporensite nog steeds mogelijk geacht. Dit kon echter niet bevestigd worden via de prospectie door middel van proefsleuven.

5.3. Afweging verder archeologisch onderzoek

Het proefsleuvenonderzoek bracht geen relevante archeologische sporen aan het licht. Om die reden wordt geen vervolgonderzoek geadviseerd en dienen bijgevolg geen bijkomende maatregelen genomen te worden.

6. SAMENVATTING

Naar aanleiding van een geplande omgevingsvergunningaanvraag voor het aanleggen van een waterbekken te Kortemark Galgestraat, werd een archeologisch traject opgestart. Dit bestond aanvankelijk uit een bureaustudie (2023K79). Op basis van beschikbare gegevens werd het archeologisch potentieel van het terrein onderzocht. Omdat de aan- of afwezigheid van een archeologische site in de ondergrond onvoldoende achterhaald kon worden, werd over gegaan tot een landschappelijk bodemonderzoek door middel van manuele boringen (2025A189).

Het landschappelijk bodemonderzoek (2025A189) leverde geen duidelijk bewijs voor de aanwezigheid van een steentijdsite. Het werd bijgevolg niet nodig geacht om verder archeologisch verkennend/waarderend booronderzoek uit te voeren. Het onderzoek gaf wel aan dat er een mogelijkheid bestond dat een archeologisch relevante sporensite bewaard was binnen het plangebied, waardoor een proefsleuvenonderzoek werd aanbevolen.

Het proefsleuvenonderzoek (2025D282), uitgevoerd door het uitgraven van 6 proefsleuven, bracht 16 sporen aan het licht die toebehoren tot 15 greppelsegmenten en een natuurlijk spoor. maar geen archeologische vindplaats. De archeologische geregistreerde sporen geven eerder blijk van een agrarisch karakter van de percelen zoals weergegeven op de historische kaarten van de 18de en 19de eeuw. De aangetroffen sporen zijn dan ook eerder off-site fenomenen van historische landindeling en bijhorende afwatering.

Het proefsleuvenonderzoek bracht dus geen relevante archeologische site aan het licht. Om die reden wordt geen vervolgonderzoek geadviseerd en dienen bijgevolg geen bijkomende maatregelen genomen te worden.

7. BIBLIOGRAFIE

7.1. Literatuur

De Moor G. en Lootens M., 1975. Afzettingen met Corbicula Fluminalis in het Leiedal tussen Deinze en Sint Baafs Vijve. *Natuurwet. Tijdschr.*, 57, 165-184, 3 fig., 1 tab..

De Moor G., 1974. De Afzetting van Dendermonde en haar betekenis voor de Jong – Kwartaire Evolutie van de Vlaamse Vallei, *Natuurwetenschappelijk Tijdschrift*, 56, p. 45-75.

De Moor G., 1995. De zanden van de Vlaamse Vallei in: “Grondstoffen in Vlaanderen” (Edit. F. Gullentops), Brussel, Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, 8 p., 3 fig., 2 tab., 4 Foto’s.

De Moor G., Lootens M., Van De Velde D., Meert L., 1997. Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart 21 – Tielt. 99 p..

Lootens M., 1978. L’évolution morphologique de la Lys et de la Mandel. *Bull. SOBEG*, 47, 151-160.

Mikkelsen J., Ampe C., Cools N., Devos Y., Dondeyne S., Oorts K., Pieters M. & Langohr R. 2022: Veldhandleiding voor het beschrijven van bodems bij archeologisch onderzoek in Vlaanderen, Handleiding agentschap Onroerend Erfgoed 29 ISSN 2565-7003.

Vermeersch J., Verrijckt J., 2023a. *Archeologienota Kortemark Galgestraat: Verslag van Resultaten*. Beerse: J. Verrijckt bvba.

Vermeersch J., Verrijckt J., 2023b. *Archeologienota Kortemark Galgestraat: Programma van Maatregelen*. Beerse: J. Verrijckt bvba.

7.2. Internetbronnen

- <https://www.dov.vlaanderen.be/>
- www.geopunt.be
- www.inventaris.onroenderfgoed.be
- <https://loket.onroenderfgoed.be>

8. BIJLAGEN

Algemeen

- Bijlage 1: Projectgebied gesitueerd op luchtfoto
- Bijlage 2: Projectgebied gesitueerd op het GRB
- Bijlage 3: Geplande werken geprojecteerd op het GRB

Landschappelijk bodemonderzoek (2025A189):

- Bijlage 1: Project landschappelijke boringen op GRB
- Bijlage 2: Preservatie van de bodemopbouw
- Bijlage 3: Projectgebied gesitueerd op het DTM
- Bijlage 4: Projectgebied op de Quartaire bodemkaart
- Bijlage 5: Projectgebied op de Tertiaire bodemkaart
- Bijlage 6: Advies na landschappelijk bodemonderzoek
- Bijlage 7: Boorlijst
- Bijlage 8: Boorprofielen
- Bijlage 9: Boorlogs

Proefsleuvenonderzoek (2025D282):

- Bijlage 1: Proefsleuven op GRB
- Bijlage 2: Situering hoogtes
- Bijlage 3: Situering profielen
- Bijlage 4: Sporenplan
- Bijlage 5: Sporenplan op Ferraris
- Bijlage 6: Sporenplan op Popp
- Bijlage 7: Sporenlijst
- Bijlage 8: Inventarislijst
- Bijlage 9: Fotolijst

Meer informatie is tevens beschikbaar via het digitale registratiesysteem:

<http://www.monarcheo.be/web/monument/archeologie/public/home/home?globals=%7B%22ProjectId%22%3A%221b72892b-80e8-40a6-b043b34b010bfe14%22%7D¶meters=%7B%7D>